

JEŽIŠNA CESTE K HORE KALVÁRII.

Pôstne rozjímanie
o sedem hlavných hriechov.

SOSTAVIL:
† MONSIGN. FR. HERZOG,
TČ. PRELÁT.

S POVOLENÍM V SLOVENSKEJ REČI VYDAL:
ŠT. JANOVČIK,
KŇAZ BISKUPSTVA SPIŠSKÉHO.

RUŽOMBEROK.
TLAČOU A NÁKLADOM „LÉVA“ KNÍHTLAČ. A NAKL. SPOL. ÚČ. SPOL.
1930.

Cena sošitu 5.— Kčs. Ponevác v slovenskej reči sbierku pôstnych kázni nemáme, preto vo vydaní podobných pôstnych sošitov budeme pokračovať.

Úctive žiadame vdp. farárov, aby tento ohlas svojim vdp. kaplánom, taktiež i pp. organistom k prečítaniu doporučili ráčili.

Odporúčame.

1. Modlitebná knižka Malej Svätej Terezky Ježiškovej z Lisieuxu. Napísal Leonard Trefán, poslovenčil Ján Bajtoš. Knižka je pekne vystrojená, s červenou obrubou. Strán 202.

2. Krížová cesta katolíkov v Mexiku. Napísal Jozef Cehula, farár v Osade. Sošit má 72 strán. Cena 3.— Kčs. Spis líči trápny stav a život katolíkov v Mexiku. Jejich prenasledovanie, utláčanie, mučenie, katovanie a vraždenie; vôbec vykántrenie kat. náboženstva v Mexiku. Však ale dočítame sa i o jejích zmužilosti, oni podobne ako prví kresťania dobrovoľne položia svoje životy za Boha a vieru.

V Svojči, čiže život statočného dedinčana. Napísal A. Digasinsky, preložil Mikuláš Stano. Strán 212. Cena brožovaného výtisku Kčs 12.— Obálka s pekným barevným obrazom. Knižka je veľmi zaujímavá a pre obecný ľud praktične zostavená. V nej sa líči, ako sa v jednej obci bezžistným účinkovaním dvoch-troch mužov, môže ľud poučením vzdeláť, mravne, hmotne pozdvihnúť a k blahobytu priviesť. Naprávajú role, napreduje roľníctvo, nadobývajú si majetky, zakladajú úverné, potravné družstvá, sadia ovocné stromky atď. Vrele odporúčame!

3. René, rozprávka zo života osíralého dieťaťa. Cena Kčs 5.

4. Kysuca. Divadelná hra v 3 dejstvách. Napísal Karol Sidor. Cena Kčs 4.—

5. Márnotratný syn. Biblická spevohra v 4. dejstvách. Napísal Dr. Florian Madarász. Spevy složil z opery „L'enfant prodigue“ Aurel Kúzdý. Poslovenčil s autorovým povolením A. Gerát. — Cena 4.— Kčs.

Hlinka-Chládek. Nábožné Dieťa. Modl. knižočka pre dietky v polplátne 5 Kčs a vyše. **Nábožný kresťan** v polplátne 20 Kčs i v drahších väzbách. **Nábožný kresťan spevník** pre organ. ~~Cena 50 Kčs.~~

JEŽIŠ NA CESTE K HORE KALVÁRII.

Pôstne rozjímanie
o siedmých hlavných hriechoch.

Sostavil:
† FR. HERZOG.

S povolením vydal:
ŠT. JANOVČÍK.

1 9 3 0

RUŽOMBEROK

Tlačou a nákladom „LEV“-a kníhtlač. a naklad. spolku účast. spol.

Nihil obstat.

JOSEPHUS VOJTIČEK m. p.,
ensor dioec.

Nr. 255.

Imprimatur.

† JOANNES,
Episcopus Scepusiensis.

JEŽIŠ NA CESTE K HORE KALVÁRII.

I.

Ježiš na hore olivetskej hlboko ponížený, trpí za ľudskú pýchu.

„Ideme do Jeruzalema a dokoná sa (tam) všetko, čo písali proroci o Synovi človeka.“
Luk. 18, 31.

Cirkev svätá volá nás do Jeruzalema ku krížu Kristovmu, z ktorého nám tá krvavá obeta volá: Ó, pozrite, dietky božie, a poznajte čo je hriech pred Bohom a čo pre vás. Uznajte už raz, že s hriechom svojím ztratený ste navždy! Povstaňte preto hore proti hriechu a tu pod krížom sa ho navždy zrieknite. Aby sme čím skôr k cieľu došli, v tomto svätom pôste budeme rozjímať o siedmych hlavných hriechoch, z ktorých ako z prameňov, ostatné hriechy pochádzajú, sú nasledovné: Pýcha, lakomstvo, smilstvo, závisť, opilstvo, hnev a lenivosť. Aby sme ohavnosť týchto hriechov poznali a pochopili, zavediem vás k trpiacemu Spasiteľovi, ktorý za každý hriech musel ťažkú pokutu podstúpiť; lebo koľko tých hriechov, toľko i bolestných múk rozoznávame o bolestnom utrpení jeho.

Prvá bolesť Kristova a prvý hlavný hriech — pýcha — bude predmetom mojej reči.

K tomuto rozjímaniu nech nám dá pomoci Spasiteľ, náš Ježiš Kristus.

I.

Tichá, tmavá noc rozkladá sa nad svätým mestom. Všetko odpočíva v hlbokom spánku; len strieborný mesiac bedlí ako nočný strážca a osvetľuje vrcholce a kupolu chrámu jeruzalemského. Maličká tlupa ľudu ide potichu cez bránu mesta, cez potok Cedron a ztrati sa v tmavej tóne getsemanskej záhrady. Ty vieš, m. kr., kto sú to tí. Je to Ježiš s učedníkmi svojimi. Potom vošiel s učedníkmi do záhrady a hovoril im: „Posedzte tu, kým ta zajdem a pomodlím sa.“ I vzal Petra a dvoch synov Zebedejových a odišiel s nimi na miesto súkromné, kde sa počal zarmucovať a riekol im: „Smutná je duša moja až na smrť.“ Odkiaľže, Synu boži, tá bázeň? Áno, ten veľký počet ľudských hriechov padá ná dušu, on chce za ne pokutu pretrpieť, vidí v duchu celý tábor hriešnikov ako pohŕdajú Bohom, so sviatosťami, jako nesvetia sviatky Pána. V živote svätých sa dočítame, že jak mnohí ustrnuli, keď hriech len spomínať počuli, a čo preto musela pocítiť i čistá duša Ježiša? Áno, jeho srdce ho bolí, keď vidí, že jeho vykúpenie pri mnohých zmarené bude. On spína ruky a volá: „Otče môj, ak je možno, nech mňa po-

minie tento kalich.“ On tri razy opakuje svoju prosbu, lež vidí, že musí vziať ten kalich. Smrteľný pot sa vyráža na Jeho čele, nie je to však pot, ale kropaje krvi tekúcej na zem. Ó, pozri, človeče, ako sa trápi Ježiš a príčina tomu? Človek zapomína čo je, že je z prachu zeme vzatý, a že sa on pýši a proti Bohu vypína. Ježiš sa oddáva do vôle božej: „*avšak nie ako ja chcem, lež ako ty*“. Hľa, tak ponížene započína dielo vykúpenia. Pýchou započal prvý hriech v raji, a i dodnes každého hriechu počiatkom je pýcha. — Človek má síce sám seba vážiť, má si zakladať na tom, že je kresťanom, dieťaťom božím, na obraz boží stvoreným, chrámom Ducha Svätého, človek túto dôstojnosť má si vážiť, ale táto sebeúcta nesmie prestúpiť svoje hranice, lebo keď sa človek drží za viacej ako je, seba za niečo lepšieho, s inými pohŕda, *ide za neporiadnou žiadosťou po cti a sláve, to je hriech a menuje sa pýchou.*

Hriech tento je veľmi rozšírený. Jeden si zakladá na svojej telesnej kráse, iný zas na svoj vysoký úrad, iný na svoje bohatstvo, zas iný na svoj rozum, svoju vedu, ako by nebolo na svete múdrejšieho, nežli je on. Absolon bol pyšný na svoje vlasy, Alcibiades na svoju malú nohu, ba mnohí sú pyšní na svoje ctnosti, a druhých za veľkých hriešnikov držia, ako máme podobenstvo „o farizejovi a publikánovi“.

Áno, pri mnohom človekovi sa zdá, akoby sa to jedovaté semä pýchy s ním narodilo. Už to dieťa postaví sa na odpor svojim rodičom. Ono je pyšné, nesnášateľné, s inými pohŕda, vzdorovite sa postaví rodičom na odpor. A beda, jestli rodičia mu to prehliadnu. Ono všetkému najlepšie rozumie, len jeho mienka je pravá, a beda tomu, kto by sa opovážil odporovať. Ono je nesnášateľné a nikomu na nebi ani na zemi nechce sa podrobiť.

Vypráva sa, že Chosroe, kráľ perský, tak ďaleko sa dal pýchou sviest, že sám seba za Boha držal, dal si postaviť trón, napodobniť nebo, a žiadal, aby sa mu božská úcta vzdávala. Tomuto sa nesmiete diviť, pýcha mnohého tak zaslepuje, že seba nad Boha stavia.

Odkiaľže máme v terajšie časy toľko neznabohov, nevercov, že všetkej viery sa zriekajú preto, že sú pyšní. Pýcha a viera sa snievať nemôžu. Lebo viera naša žiada, aby sa rozum pokorne podrobil zjaveniu božiemu a za pravdu držal i to, čo rozumieť nemôže. Prečo mnohí tak rúhlave hovoria o Bohu, jako niekdy kráľ Farao: „*Čo mňa do vášho Boha, ja ho neznám!*“ Pýtajte sa, prečo mnohí chrámu vyhýbajú, so slovom božím pohŕdajú, že oni to už vedia, prečo nepristupujú ku svätým sviatostiam, za veľké poníženie držia pri sv. spovedi si kľaknúť, a svoje hriechy povedať. Príčinou tomuto všetkému je pýcha a nadutosť. Áno, ako sa nádhera v šatstve rozmáha, tak rozširuje sa všeobecne i pýcha a nadutosť, ba ani za hriech to nepovažujú. — Preto rozjímajme dnes, prečo je pýcha *hriechom* a k jakému koncu privedie človeka?

II.

Či ste pozorovali, m. kr., niekdy mravenčí kopec? Stá a tisíce tých maličkých chrobáčikov sa tam hemží, a sem-tam behajú, snášajú si zásobu, stavajú si bývania, robia cesty, je to celý malý svet pri nohách vašich. A čoby ste na to popovedali, keby jeden z tých mravcov nadul sa pýchou, a počal by sa nad ostatných vypínať, alebo keby taký mravec mluviť mohol a proti vám sa postavil, vám by nadával a vyhrážal. By ste ho vysmiali, pritlačili by ste ho nohou, ba celý mravenčí kopec by ste rozváfali, na ktorom roky pracovali. Čo je ale mravec pred človekom, toľko, ba ešte menej, ako človek pred svojim Bohom, Tvorcom celého sveta. A preto, keď tento biedny červík sa nadúva, o sebe mnoho zakladá, z milosti božej žije, a pritom, čo mu Boh udelil, sám si to sebe ako zásluhu pripočíta, či sa na to Boh nemusí hnevať? *Zlosť hriechu* práve v tom záleží, že ačpráve Bohu prináleží všetko, česť a sláva, od všetkých tvorov, pyšný človek sám si to pripisuje, on žiada od ľudí česť a chválu, a tak Boha o česť jemu patriacu obkráda, seba Bohom činí. Nie div, že o pyšných pismo sväté hovorí: „*Boh pyšným sa protiví!*“ t. j. on ich nemiluje, sú jeho protivníkmi. A ty, namyslený, ty si si po dnes myslel, že pýcha je nie hriechom. Počuj ale ďalej.

K čomu vedie pýcha človeka? Múdry Sirach hovorí: „*Pýcha je začiatkom každého hriechu, a kto sa jej pridŕža, naplnený bude zlorečenstvom.*“ — Jestli pýcha vypusti korene v srdci človeka, vzbudí v ňom nenasytnú *ctížiadosť*. A čo urobí človek, aby ju ukojil? Kdekoľvek príde, reč na seba obracia a na svoje dobré vlastnosti, a sám seba chváli. Jestli sa mu to nedarí, unižuje a potupuje svojho bližného, aby tým vyššie vynikly jeho dobré vlastnosti, ba áno, aby si chválu získal pred svetom, keď už inakšie nejde, pochlebuje i hriešnikom a chváli ich hriechy!

Keď nemôže ani tak oči sveta na seba obrátiť, užíva k tomu prepiatu *nádheru šatstva*. Používa takú odev, ktorou pohoršenie zapríčini a dráždi smyseľnosť. V koľkých rodinách je nespokojnosť, sváry, koľko ich prišlo do núdze a biedy, niekde i na mizinu, lebo mnoho strovili na šatstvo, peňazí neušetrili, a keď dlžoby urobili, nastala núdza, úpadok rodiny. Áno, nesmiernej nádhere matkou je pýcha.

Ctížiadosť sa ešte horších vecí dopustí, jestli jej niekto v ceste stojí. Tu roznecuje *závisť, pomstyčtivosť, áno i ukrutnosť* krvavé. Pyšná cisárovna Irena, aby sa na trón dostala, tak hlboko upadla, že vlastnému svojmu panujúcemu synovi kázala oči vylúpiť, ho trýzniť, tak že onedlho zomrel. Áno, ktože môže v tejto chvíli vypočítat veľký počet tých hriechov, do ktorých pýcha vrhá človeka?

Áno pýcha veľkú zradu urobila vo svete a mnoho Cirkvi našej škodila. Arius sa nemohol stať biskupom v Alexandrii, v pýche urazený, blud kázal, do ktorého temer — celý svet

strhnul. — Sv. Izidor dobre hovorí: „*Sú rozdielne kacírstva, ale matkou všetkých je pýcha.*“

Ale počujte, čo urobila pýcha zo svätého. Sv. Ján Kapistrán mal na cestách svojich spoločníka Justina. Tento bol veľmi ctnostný a svätého života, a v tak veľkej vážnosti ho držali, že sám pápež Eugen IV. žiadal si ho vidieť. Keď prišiel do Ríma, s veľkou úctivosťou ho vítali, pápež sám mu išiel v ústrety a pobožkal ho. A tu sa stala jeho premena. Keď sa sv. Ján Kapistrán navrátil, týmito slovami ho privítal: „Justine, odišiel si ako anjel a vraciaš sa ako diabol!“ Hrozné bolo to slovo, ale pravdivé, lebo od tej doby Justin bol celkom premenený. Pri každom slove cítil sa byť obrazeným, že nikto s ním vlúdne a úctive nezachádzal, až konečne v návale zlosti tak sa zabudnul, že svojho spolubrata zabil. Nato zutekal z kláštora, túlal sa po lesoch ako Kain, spáchal ešte niekoľko zločinov, až konečne chytený a v Neapoli rukou katovou skončil svoj hriešny život! Hľa, čo učinila pýcha z ctnostného muža. Sv. Bonaventura hovorí: „*Srdce pyšného je príbytkom diabla!*“

Boh pyšného nielen nenávidí, ale ho i hrozne trestá. Dľa slov: kto sa povyšuje, bude ponížený. Jako hrom najskôr udiera do vysokých stavísk alebo stromov, tak i trest boží padá na pyšné hlavy, ktoré sa nad iných vypínajú! Áno, môžeme povedať, že čo svet svetom stojí, žiaden hriech nemal tak smutných následkov ako pýcha. Pýcha shodila *anjelov* s neba, *Eva* vtedy zasiahla po zapovedanom ovoci, keď počula tie slová diabla: „Budete ako bohovia.“ „Či pýcha neznivočila *Babylon* i s jeho väzou. Ona porazila Goliáša? Pýcha pochovala *Faraona* v červenom mori.“ A či pyšný Aman, najprednejší minister kráľa, neumrel pre pýchu na šibenici?

„Pýcha pred úpadkom.“ Toto hrozné príslovie splnilo sa na Bajaretom I. ukrutnom sultánovi, ktorého Turci sami hroťom neba nazývali. Pred jeho silou a ukrutnosťou, triasla sa celá Európa a Azia, tak že sám držiac sa za nepremožiteľného, chvastal sa, že pôjde do Ríma a tam že z oltára sv. Petra jeho kôň bude seno žrať. Avšak onedlho zhasla jeho hviezda. Bajaret bol prevládaný Tamerlanom, kráľom tatárskym, a ťažko ranený, zatvorený bol do veľkej klietky a tam ako dravý zver chovaný, kde mu zbytky jedál hádzali. Tak uponíženého a pokoreného sultána, Tamerlan štyri roky v klietke vodil so sebou, až tento zdivený, o stenu klietky si hlavu rozbil. A kto z vás neslyšal, aký smutný koniec vzal veľký cisár Napoleon I., ktorého sláva a moc tak naplnila pýchou, že kliatbe pápeža sa posmieval a konečne ako zločinec vo vyhnanstve svoj život dokonal. Podobných príkladov i dnes máme okolo seba, a môžeme vidieť, že *stolice pyšných znivočí Pán a ohavnosťou mu je každý pyšný.* Tak teda, m. kr., keď takto poznáte zlosť a zkažu pýchy ľudskej, či sa ešte budete diviť, že Syn Boží za tento hriech, takú pokutu berie na seba? — Či preto nemám

dostatočnú príčinu vás varovať, m. kr., pred týmto hlavným nepriateľom spasenia nášho?

Preto, jestli miluješ dušu svoju, a chceš-li cestou pokánia dôjsť k spaseniu, povstaň ešte dnes a postav sa celou silou proti pýche, lebo je to prvá a najťažšia prekážka pokánia. Skúmaj sám seba, či ty Pánu Bohu dávaš česť, alebo či ju len pre seba hľadáš?

Pričin sa poznať sám seba. Willigis, arcibiskup mohučský, aby nespyšnel, napísal si nad svoje lôžko veľkými literami slová: „Villigisu, Willigisu, spomni, odkiaľ si!“ On bol synom biedneho kolára. Preto i ty, človeče, rozpomeň sa, bárs si čímkoľvek, odkiaľ si? že si ako biedne a nahé stvorenie, s plačom a nárekom prišiel na tento svet, a čo si? Ó, synu Adama, pozdvihni oči k oblohe nebeskej a zaleť ta vysoko a vysoko k Tvorcovi všehomíra, ktorý slniečko budí z lože ružovej a rozsieva tie perličky rosy na jarné kvietky, jeho slávu hlása krása dúhy, rachot hromu, oheň, vnivoč privádza národy, a kniežatá zeme, ktorým dá žiť, a zas uvädnú, ako to steblo vetrom nesené. Pozoruj, okolo trónu jeho zástupy anjelov, ktorí sa trasú pred jeho očima, ako by hovorili: „Ó, Bože! čo som ja hriešnik pred Tebou?!

Ty si snáď zakladáš *na bohatstve svojom*? Ó blázne! volá sv. Bernard, zlato a striebro tvoje je len biela a žltá hruda zeme. Dnes ešte môže prísť voda, oheň, zlodej, nešťastie a je po ňom. Alebo možno *tvoje krásne telo a pekná tvár* sú príčinou tvojej pýchy? Ó, blázne, či nevieš, že nemoc a neduživosť, ktoré telo zhubia a tvár zohavia? Choď na cimiter, tam ležia kosti a črepy ľudské v hnilobe, a vyhladať, ktorú z nich krása a peknosť zdobila?

Alebo snáď teba nadýma *vysoký tvoj úrad, česť, sláva a láska* tohoto sveta? Či snáď nevieš, že mienka a priazeň ľudí je jako vietor, a každý deň sa mení? Dnes chváli a zajtra haní, dnes ťa k nebesám vynáša, onedlho zas ťa v priepasť vrhá. Dnes nenajdú slov k tvojej chvále, zajtra už zabudnú na tvoje meno. Dnes „hosanna“, zajtra „ukrižuj ho“.

Či snáď je príčinou tvojej hrdosti, tvoj rozum alebo tvoja ctnosť? Či je to nie práve príčinou, aby si sa tým viac pred Bohom pokoril? — Jednému z tovarišov sv. Františka z Assisi Boh vo snách ukázal to miesto, ktoré je uprostred cherubinov sv. Františkovi pripravené. Tento sa pýtal sv. Františka, čo sám o sebe drží? A on povedal: „Milý bratre, nemyslim, žeby bolo pod slncom väčšieho hriešnika nado mnou.“ Tento sa na tieto slová rozhorčil a riekol: Či sa nebojíš, Otče, že ťa Boh za tvoje lhárstvo potrestá? Ale svätý určite povedal: „Som presvedčený, bratku, že keby iní také milosti od Boha boli obdržali, ako ja, dávno by boli svätejšími, nežli ja, ba i to viem, že keby Boh odo mňa svoju ruku odvrátil, že by som sa veľkých hriechov dopustil!“ Áno, m. k., keby i všetko, čo si a čo máš na tele

i na duši, malo veľkú cenu, od koho to máš! Ó, priznaj sa, a skrúšene vyznaj, že sú to nie tvoje zásluhy, lež všetko len dary a milosti od Boha, ktorému za to patrí česť a nie tebe!

Spomni konečne *kde ideš?* Sv. František Borgias každý deň, keď z lože vstal, kľaknul si a trikrát pobožkal zem a hovoril k sebe: „Prach som a v prach sa zase obrátim!“ I ty, človeče, kráčaš a spiechaš ku hrobu. Uváž, čo je hrob pre telo, a čo za hrobom čaká tvoju hriešnu dušu a riekni: Či môže zostať len iskra pýchy v srdci človeka, ktorý náležite poznal seba samého? Doista nie, lež i samá zaslepenosť je základom pýchy.

A teraz v slzách roztopte sa hrdé oči! Tak pohliadni k Ježišovi, pýchou zaslepený človeče, a poznaj, *jak veľká je zlosť tohoto hriechu pred Bohom a ešte väčšia zkaza z neho pre človeka!*

Pozri na ukrižovaného Ježiša, pyšný človeče! Veď nato prišiel Ježiš na zem, aby zničil pýchu, jeho život je práve bojom proti pýche. Biedna, chudobná panna je jeho Matkou, mašťaľka mu palácom, jasličky jeho trónom, jednoduchí pastieri jeho sprievodcami. A keď ho tam v záhrade getsemanskej uvidíš, v tej najhlbšej pokore, v krvavom pote, ako zamdlený klesá do prachu zeme, teraz poznáš, za ktorý hriech tú veľkú pokutu nesie?! A povedz, zdaliž i naďalej budeš sa oddávať pýche a hrdosti?

Preto riekni Spasiteľovi: Áno, my sme pýchou hrešili proti tebe, ó, Ježišu Kriste! Neznali sme tvoju pokutu za tento prvý hlavný hriech, neznali sme zlobu a zkazu jeho. Ale dnes berieme kríž pokory a poníženosti na ramená naše — a napozatým len v kríži Tvojom chceme sa chváliť.

„Klaniame sa Tebe, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe, ktorý si sa pre nás krvou potíť ráčil! Pre túto bolesť tvoju ťa prosíme, pomôž nám a udus v nás všetku pýchu a hrdosť, aby sme sa Tebe pokorným srdcom zaľúbili a tvoji boli teraz i na veky!“ Amen.

II.

Ježiš za mrzký peniaz predaný — trpý za druhý hlavný hriech, lakomstvo.

Čo je na plat človeku, keby celý svet získal, ale ujmu trpel by na svojej duši.
Mat. 16, 26.

„Idť, synu, a pozri, či je všetko dobre s tvojimi bratmi a s dobytkom!“ tak kázal niekdy starý patriarcha Jakub svojmu najmladšiemu a najmilšiemu zo synov svojich. A vždy poslušný Jozef šiel za svojimi bratmi. Šiel úbohý, ale viac sa k otcovi nenavrátil. Jeho bratia celkom bez citu vyliali si svoj hnev na ňom. Oni by ho boli skoro zmárnili, ale na radu najstaršieho brata, predali ho Izmaelitským kupcom za 20 strieborných. Tento dej starého Zákona v novom Zákone vyplnil sa na Ježišovi Kristovi.

Keď si pozremo celý dej utrpenia, vidíme jednu osobu ako strašidlo medzi učedníkami, raz sa ukáže a zas zmizne, a badať na nej, ako úklady strojí Ježišovi a bojí sa mu do očí pozrieť. Tak v Bethanii, keď Maria Magdalena voňavú masť vyliala na hlavu Ježišovu, on sa na to hneval: „Načo sa zmárnila masť? Veď táto masť mohla sa predať za viac než za tristo desiatnikov a dať chudobným“ To strašidlo vidíme pri poslednej večeri. Ono sedí pri stole, ale bojí sa pozrieť Ježišovi do očí. Počuje, ako sa lúči Ježiš. Ježiš vie jeho tajomstvo a hovorí: „*Veru, povedám vám: Jeden z vás, ktorý so mnou jie, ma zradí.*“ A hľa. učedníci sa jeden po druhom pýtali: *Zdáliž ja som, Majstre?* Len jeden sa bojazlive pýtal. Akože si sa opovážil pýtať, keď si to ty urobil, či skôr nemal si padnúť k nohám Ježišovým a prosiť o odpustenie?

Ježiš odišiel do záhrady Getsemanskej a to strašidlo zase zjavuje sa s vojakmi, blíži sa k Ježišovi a hovorí: „*Zdrav buď, Majstre!*“ a pobozká Ježiša. Ježiš sa ho pýtal: „*Priateľu, prečo si sem prišiel?*“ On zlaknutý uteká, prácu svoju vykonal, už má v mešci tridsať strieborných ako smluvenú odmenu. — Peniaze sa mu ešte ani nezohrialy, ale svedomie ho trápi, uteká za Ježišom a keď počuje v súdnom dome, že je Ježiš na smrť odsúdený, vzal peniaze, hodil ich k nohám zákonníkov, volajúc: „*Zhrešil som, vydal som krv spravodlivú.*“ Lež márne je jeho vyznanie, on vidiac, že je všetko ztratené, behá sem a tam, a než slniečko ráno vyšlo, hojdala sa postava ľudská na strome obesená a strašne zohavená. Ešte som ho ani nepomenoval, ale viete, kto je to? Je to Judáš, a učedník Ježiša. — Áno, takto Ježišu! lakomstvo Judáša zapríčinilo, že si za tridsať strieborných bol zradený. Judáš bol lakomý a lakomstvo ho k pádu doviedlo, preto pri dnešnom *rozjímaní o lakomstve pozorujme aká:*
1. je jeho zlosť a 2. jeho zkaza.

I.

V jeden jarný večer v roku 1816. vošiel jeden mladý poľský vojak v Sultave do hostinca a položil svoj ťažký mešec s peniazmi na stôl a požiadal hostinského, aby mu ho cez noc uschoval. Po večeri odobral sa do druhej izby a ľahnúc si do postele, usnul. Hostinský prezrel mešec a zadivil sa nad toľkým striebrom. „Žena“, volal lakomstvom zaslepený, „týmito peniazmi by sme si dobre pomohli.“ Žene nebolo treba viac povedať, vzala ostrý nôž a prebodla srdce spiaceho vojaka. Mŕtvolu zahrabali a peniaze schovali. Včas ráno pribehla do hostinca ich dcéra, ktorá bola v tej obci vydatá, a hneď na prahu sa ich pýtala: Kdeže je brat? Čože hovoríš? zvolali rodičia. Ó, vy žartujete, volala dcéra, veď včera pred večerom som sa s ním shovárala, on sa z vojny vrátil, dobre som ho poznala po značku, ktorý mal na ruke. To je nie možné, veď on pred rokmi v bitke padnul. Nuž, či ste ho nepoznali? Veď sa tešil, mamič-

ka, že s vami bude sa deliť o sosbierané peniaze, ale že sa vám nedá znať. Kdeže je môj brat, či ešte spí? Spal on, ale večný spánok. Otec a matka sa zľakli, veď si zavraždili svojho vlastného syna. Lež na tej smrti nebolo dosť. Tým istým nožom, na ktorom bola ešte krv syna, matka v zúfalstve sa prebodla a nešťastný otec sa obesil, dcéra v žiale utratila rozum, a skočiac do rieky, utopila sa.

Či je to nie žalostné vyprávanie? Ktože zapríčinil toto hrozné nešťastie? Dobre viete. Je to diabol, čiže *lakomstvo za peniazmi*. Zlato a striebro je boh, ktorý panuje dnes na celom svete. Nejednen zanedbá v nedeľu služby božie pre ten mizerný groš. Niektorý sa žení, lež nehľadá ženu, ale skôr peniaze, pole, kus zeme, ktoré s ňou dostane. Ten starý otec zavadzia synovi, ľúto mu je, že mu musí dať ten kúsok chleba. Ukáž svetú mešec peňazí, a všetko ti položí k tvojim nohám. Za peniaze zruší sľub, falošne bude prisahať, dá svoju nevinnosť, svoje telo i dušu, hotový je zavraždiť človeka, ba keď treba, bude i Boha tajiť. Možno tiež slyšať tú námietku: *Či človek nemá zarábať, aby sa staral o budúcnosť, o deti a o celú rodinu?* Áno, človek má pracovať, ako Boh prikázal a v potutvári svoj *chlieb vyhľadávať*. Rodičia sa majú starať o svoje deti a pamätať na svoju starobu, keď budú slabí a nebudú môcť pracovať. Keďže ale človek viac si žiada, ako potrebuje a tak sa stará, že mu to veľké starosti spôsobí, a keď si tento časný majetok viac váži nežli Boha, jestli si on zisk i nepoctivými prostriedkami vyhľadáva a bohatstvo za najvyšší cieľ drží, tá nesmierna žiadosť za bohatstvom je hriech, lakomstvo.

V čom vlastne záleží ten hriech lakomstva, mnohí to pochopiť nie sú v stave. Lakomstvo sa prieči nášmu kresťanskému náboženstvu. Veď sme stvorení k tomu, aby sme Boha nado všetko a z celého srdca milovali a jemu celým životom slúžili. Akonáhle dá človek prednosť inému tvorovi nežli Bohu, uráža Boha, hreší. Lakomec krivdu činí Bohu, jemu je milší kov, mešec striebra, nežli Boh. On mimo peňazí nezná iného Boha a pána, nemá iné nebo, áno lakomstvo je nič iné, ako modloslužba, modlárstvo. Ten pohan urobil si z dreva, z hlíny alebo z kovu bôžka — modlu; pred ním na kolená padal, tak činí i lakomec zlatu svojmu. Jemu venuje svoj rozum, svoje srdce, svoje svedomie, svoju česť, svoj život. — Istý lakomec vidíac, že musí zomrieť, upadnul vo veľký zármutok. I dal si priniesť svoj poklad, mešec zlatákmi naplnený, ten si položil na srdce, a prosil prítomných, keď umre, aby ho takto pochovali. A keď mu to sväto prisľúbili, uspokojil sa a zomrel. Či je to nie potupenie Boha? (Doista ten sľub nevyplnily.) Sväté Písmo hovorí: „*Málo menšieho od anjelov učinil si ho, slávou a ctou korunoval si ho, a ustanovil si ho pánom nad všetkými stvorami. Človek omámený klamným leskom zlata, zapomína na túto svoju dôstojnosť.*“

Ale lakomec; skupáň je nielen modlárom, *ale i biednym otrokom!* Pozorujte jeho trdný život. Od božieho rána do noci premýšľa, počíta, behá, sháňa, pracuje, trápi sa, aby len niečo získať mohol. A keď sa mu i pošťastí, nie je s tým spokojný, ešte viac žiada, čo má, to mu je málo. A jakého pôžitku má z toho bohatstva. On nič neužije, nič si nedopraje. Istý inžinier vo Francúzsku neúnavnou usilovnosťou získal si jeden i pol miliona frankov. I najal si v predmestí jednu izbičku, vo štvrtom poschodí. Do oblokov dal mreže vložiť, tam s manželkou niekoľko rokov žil, z domu ani nevychádzal. Nikdy nesvietil, šaty si nekupoval a keď mu manželka umrela, ešte s menším bol spokojný. Na týždeň dal si priniesť jeden chlieb. Lež jeden deň milionár sa nehlásil. Úrad dal vylámať dvere, a milionára našli mŕtveho, uprostred svojich peňazí, ktoré každý deň čítal. Či je nie šťastlivejší i ten najbiednejší žobrák, ako takýto lakomec, veď žobrák sa aspoň vyspí bárs i pod holým nebom, spí spokojne, kdežto lakomec nemá nikdy pokojného spánku. Či je to nie nešťastlivé stvorenie takýto človek? A toto staranie sa o majetok, nemá riadneho konca, tá chvíľa, kde by sa z tohto otroctva vyslobodiť mohol, nikdy nepríde, lebo je to už tá kliatba lakomstva, že čím viac má, tým viac žiada; je ako vodnatieľka, taký nemocný čím viac vody pije, tým viac žiada. Písmo sväté hovorí: „*Niet väčšej neprávosti, ako milovať peniaze, lebo taký i dušu svoju má na predaj.*“ Teraz poznávame, že lakomstvo je hnusným hriechom, nad ním sám Boh volá: „*Beda vám, boháči, lebo vy už máte svoje potešenie.*“ Pozrime ale ďalej, kam zavedie lakomstvo človeka.

II.

„Nepriateľ človečenstva“, — hovorí sv. Rehor veľký, — pozoruje mravy každého človeka, aby vyskúmal, ku ktorému hriechu má náklonnosť a také osídla mu i strojí. Beda tomu, ktorého prichytí v lakomstve! ten *upaduje nezbadateľne hlboko a vždy hlbšie do hriechu.*

On nemôže *povinnosti k Bohu* vykonávať. Spasiteľ hovorí: „*Žiaden nemôže dvom pánom slúžiť, Bohu a mamone!*“ Veď skupáň k modlitbe, k prijímaniu svätých sviatostí a k zasväteniu nedele nemá ani času ani chuti. Čo sa i myslieť dá. Zahrabe sa jeho duša do peňazí, ako ten chrt do zeme, nemôže mať zaľúbenie v Bohu a vo veciach nebeských. Poznáme ľudí, ktorí dokiaľ mali málo, dobre slúžili Bohu, keď sa ale jejich truhly zlatom naplnily, všetka láska k Bohu v nich prestala: Keď sa i modlili, žobrali od Pána Boha, aby im ešte viac dal.

Pri lakomcovi *ohľadom bližného* to ešte horšie vyzerá. Veď nám i náboženstvo nakladá, aby sme okrem Boha i bližného milovali. Ale hľadaj, človeče, u lakomca lásku k bližnému. Sväté Písmo hovorí: „*Taký za živobytie svojho vyvrhnul vnútornosti svoje*“ t. j. nemá srdca, nemá žiadneho citu. Nech mu taký

biedny človek spomína svoju núdzu, nech ho prosí o niečo, lakomec nemá poľutovania, a keby to videl, ako ten boháč v evanjeliume, Lazára pri dverách svojich nechal hynúť, ani tú odrobinku by mu so stola nepodal... Lež na tom je ešte nie dosť. Človek lakomý za peniazmi dobrého nič neurobí, ale skorej viac zlého. On je na každý zločin schopný, preto i lakomstvo sa počíta medzi hlavné hriechy. Keď pozremo do rodín, v ktorých sa lakomstvo zahnieždilo, tam viac niet lásky, ale panuje nenávisť. Za živobytia rodičov pokoj bol v dome, ale sotva tí zavreli oči, lakomstvo po dedictve nepokoj urobí medzi deťmi, ba koľko jest detí, ktoré nevedia dočkať smrti rodičov, aby sa s majetkom deliť mohli.

V spoločenskom živote lakomstvo jaké hriechy zapríčiní. Lakomstvo splodí závisť, ktorá bližnému groša nepraje, pritom lakomec má široké svedomie, i nepoctivosti sa dopustí. Pri podieloch nastanú dlhé pravoty, ba často i falošné prisahy. Lakomec berie do ruky falošné miery a váhy, neplatí robotníkovi mzdu, tak tiež i služobníkom, ktorú zaslúžili; lebo i lakomstvo predalo Ježiša jeho nepriateľom. Hovorí sv. Bazil: „Lakomstvo za peniazmi naplnilo lesy a hory lúpežníkmi, mestá zlodejmi, rodiny nepokojmi, súdy falošnými prisahami, chyže nevinných biedou; oči sirôt slzami, srdcia vdov plačom, žaláre zločincami a peklo zatratencami.

Lež lakomstvo svrhá človeka i do večnej záhuby. Lebo táto záhuba drží sa človeka stále a pevne a darmo mu vysvetľuješ jeho zlosti, áno ono s vekom ešte rastie. Ten zlostník ochladne, zlodej a opilec sa často vzpomätá a zahanbí, smilník, keď nie skôr, ale doista v starobe nechá ten hriech, ale lakomstvo drží sa človeka do ostatného dýchnutia. Istý lakomec ležal na smrteľnej posteli, a ačpráve nemoc sa horšila. On o Bohu a kňazovi ani počuť nechcel. Ale keď už bolo vidno, že smrť je už blízko, zavolali k nemu kňaza. Tento ho upomínal a k ľútosti chcel priviesť, a držal mu kríž pre očami. Umierajúci pozeral na kríž, a ako by bol kňaza poslúchal, konečne zastavi kňaza v reči a povie: Velebný pane, akú cenu bude asi mať tento váš strieborný krížik? A hľa, naraz mu oči zmeravely a prv nežli by mu bol kňaz na jeho otázku odpovedal, zomrel. Ako táto duša prišla na večnosť?

Dobre píše jeden učiteľ cirkve: Tri sú neprávosti, ktoré najviac ľudí do večnej záhuby vrhajú, totižto: pýcha, smilstvo a lakomstvo, avšak sviatosťou pokánia zo sto pyšných aspoň päťdesiat, zo sto smilníkov aspoň tridsať, zo sto lakomcov sotva traja sa obrátia, a to preto, lebo od lakomca sa žiada pokánie, navrátenie všetkého nespravodlivo nadobudnutého majetku, a náhradu všetkým poškodením, a to mu je ťažko. Čože má lakomec na svete zo všetkého z tej mamony? len trápenie ducha, po smrti ale musí počet vydať a beda mu, keď nič nezískal pre večný život, tu sa trápil na zemi a tam ho tiež trápenie očakáva,

v tom smysle hovorí Pán Kristus: „Čo je na plat človeku, keby celý svet získal, ale ujmu trpel by na svojej duši.“

Povieš, mňa sa to netýka, tak ja neupadnem. Sv. Augustín hovorí: „Niet žiadneho hriechu, ktorého by sa človek dopustil nemohol, keď ho opustí milosť božia.“ — Rozvážte márnosť všetkých pokladov sveta. Čože je to bohatstvo zlata a striebra samo o sebe, čo to má za cenu pre človeka? Len vtedy, keď užívaním peňazí nadobudne si poklady pre nebo. Preto i vy, ktorí ste chudobní, nermúťte sa nad tým, viete, že sám Ježiš vyvolil si chudobu a bohatstvo nazval tŕnim bodľavím. O tom svedčí istý znechutený boháč. Vo dvore jeho domu býval čižmár, ktorý bol síce zdravý a pritom pri svojej chudobe spokojný. Ráno a večer sa modlieval a pri práci si vyspevoval. Jedného dňa prikradnul sa domový pán, boháč, a ako ho nikto nezbadal, vošiel do jeho izby a položil mu mešec peňazí na stôl. Čižmár, vrátiac sa domov, zľakol sa, keď videl toľko peňazí. Odkiaľ sú to, čo mám s nimi robiť? či si príde niekto pre ne. Príde večer, žiaden spev a modlitba krátka, roztržitosť a v noci nemohol spať. Prišlo ráno a majster nemal chuti do práce, samá starosť o tie peniaze. Po niekoľkých dňoch prišiel skutočne boháč pre svoje peniaze. Ťažko mu ich dali, ale ešte ten večer si obuvník opäť vyspevoval, usilovne pracoval, tak to zlato ho neoblažilo, ale znespokojovalo. Istý cestujúci z Kalifornie, ktorý sa navrátil domov, vypráva, čo sa s ním stalo na mori. V jednej izbičke na lodi hrali sme sa karty. Naraz prišiel k nám kapitán na smrť blády, a káže nám, aby sme sa na smrť pripravili, že už loď nie je v stave zachrániť. Ja som vzal svoje peniaze, ovocie mnohoročnej práce, usilovnosti a sporivosti a zahodil som ich do kúta a utiekol som preč. Tam ležali tisíce dolárov, pre ktoré by som sa pred chvíľou do krvi bil, a teraz ale ako nepotrebnú, bezcennú vec som zahodil, len aby som si život ochránil. Spasiteľ hovorí: „Snadnejšie je ľave prejsť cez ucho ihelné, nežli bohatému vojsť do kráľovstva Božieho.“ Sultán Saladin nashromaždil nesmiernych pokladov a ich úzkostlivo strážil, ale i jemu nadišla hodina smrti, ktorá ani najväčšieho boháča neušetrí, a cítil, že všetky poklady musí opustiť, i vyslal jedného zo sluhov svojich, ktorý na žrdi mal po meste ukazovať pohrebnú plachtu a volať: „Hľa, toto je všetko, čo Saladin zo svojich pokladov vezme do hrobu!“ Áno, pôjdeš i ty, boháču, ako iný bez všetkého majetku na druhý svet, a čo ti to prospeje pri bráne večnosti, že si bol bohatý, kto že bude tam za teba orodovať? Snáď tí, ktorí po tebe ten majetok dostanú? Ó, veru nie, keď hrob tvoj trávou zarastie, tí už na teba dávno zabudli, a jak rád by si bol, keby si si mohol len jeden mesiac života kúpiť. Hovorí naše príslovie: Z ošipanej, ktorú chováš, dokým žije, nemáš osohu, len vtedy, keď ju zakoleš, podobne i z lakomca majú ľudia osohu len po jeho smrti.

Tak, m. k., Kristus sa nechal za tridsať strieborných predať, aby vzal na seba trest za hriešne lakomstvo. On miloval chudobu cez celý svoj život. Od jasličiek až ku krížu nemal ničoho,

čo by svojim bol nazval, lebo hovorí: „*Blahoslavení sú chudobní duchom, lebo jejich je kráľovstvo nebeské.*“

Preto klaniame sa Tebe, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe, ktorý si pre nás bolesť pocítil, že si bol predaný za 30 strieborných. Popraj, aby sme opovrhli časné poklady a vyhľadali poklady nebeské, ktoré ani mole nezkazia, ani hrdza nezožerie, lež nad nimi strážia anjeli v stánkoch nebeských. Amen.

III.

Ježiš židovským národom nevinne odsúdený — trpí za tretí hlavný hriech — závisť.

Závisťou diablovou prišla smrť na svet, a toto nasledujú tí, ktorí sú z jeho strany. Mudr. 2, 24—25.

S vrúcnou nábožnosťou klačí Ábel na poli pred oltárom a prináša obeť svojmu Stvoriteľovi, najlepšieho baránka na obeť. So zaľúbením pozerá naň z hora Otec nebeský a prijíma z nevinnej ruky tú obeť. Lež nejaký zlostník sa blíži za jeho chrbát, je to Kain, jeho vlastný brat! Tvár má bledú, pästi zataté, oko sa mu iskrí? V tom skočí k nemu, udre kyjom po hlave, Ábel zavraždený padá na zem, a zem jeho krv pije. Ó, Kaine, bratovrahu, povedz, prečo si to urobil, povedz, čím ti ublížil Ábel? Ničím, ani zlým slovom, ani pohľadom. Jediná vina jeho bola, že bol ctnostný, pobožný, a Boh že ho viac miloval nežli spustlého Kaina, to bola príčina závesti a zas závisť príčinou vraždy, prvej to na tejto zemi!

Lež Ábel, táto nevinná obeť ľudskej závesti, mala byť predobrazom inej obety krvavej, ktorá bola na kríži pribitá, áno tá sa splnila na našom Spasiteľovi v tú smutnú noc, keď zrada Judášova vydala ho žoldnierom do rúk.

Tmavá je noc, ale mesto Jeruzalem je vyrušené z nočného pokoja. Ľud sa sbieha na uliciach, vojsko tiahne mestom. Zdáliš nepriateľ hrozí mestu? Nie veru. Ten najsvätejší muž celého sveta je to, ktorého povrazmi sviazaného vedú pred súd! A z čoho má byť súdený? Už dávnejšie je to, že zákonníci a kňazi židovskí falošne naň hľadeli, a hľadali, aby ho v reči polapili. On pomáhal ľudu a „kade chodil, všade dobre činil“. Ľud ho miloval a oni volali: „Čo učiníme, všetko ide za ním?“ A keď Lázara vzkriesil, a zas keď do Jeruzalema vchádzal a ľud mu volal: „Hosanna Synu Dávidovmu“, tu povstala v nich veľká závisť, ďalej čakať zunovali, len čím skôr ho odstrániť zo sveta! Oni lapili Ježiša v nočnej dobe, a rýchle ho pred súd vlečú.

Aký že to bol súd? veď už dávno to ustálili a sa usniesli. Oni mu vytýkali, že búri ľud, diablov vyháňa, že s hriešnikami

obcuje, najali falošných svedkov, Piláta oklamali, že búri proti Cisárovi. Sám Pilát tú faloš poznal, lebo tak čítame, „že len zo závisťi ho vydali“.

Zastavme sa nad týmto a pýtajme sa Ježiša: Spasiteľu náš, tak nespravodlivo odsúdený, ó, povedz nám, prečo si nechal takú trpkú krivdu na seba uvaliť? Zaiste len preto, aby si vytrpel pokutu za ten hriech ľudí, ktorý sa *závisťou* menuje, aby si nás pred touto nepravosťou vystríhal. Preto rozjímať budeme:

1. Aký je to hriech závisť a 2. prečo sa hlavným hriechom menuje. Za milosť a pomoc vzývam znovu Teba, pre nás trpiaci Ježišu! aby som doviedol odokryť tú smutnú stránku srdca ľudského, ktorú mnohí taja a skrývajú.

I.

V jednej starej knihe bolo písané, že jednému človekovi nezdaly sa pravdivé slová Šalamúna: „Počet bláznov na svete je nesmierny.“ Aby sa o tom sám presvedčil, pustil sa do šíreho sveta. A vskutku v každom meste, do ktorého vkročil, inú šialenosť zbadal. V prvom meste videl nádherné paláce, všade veľkú parádu, lež ľudia boli zosknutí ako koš, po uliciach chodili ako tá tóna, z očí bolo im možno vyčítať, ako by chceli iných oklamať. Keď to videl, zbadal, že tu bývajú *lakomci*. V druhom meste, do ktorého prišiel, tam na všetkých stranách hraly muziky, všade panovala radosť, ľudia chodili pekne oblečení, ale zvláštne zaľúbenie mali po mlákach a barinách sa váľať. Tu zbadal, že v tom meste panuje *smilstvo*. Najviac ale divil sa v treťom meste, lebo tu ľudia zo zlosti, že im slniečko svieti do okien, zastierali okenice a začerniac sklo, dívali sa na slnce radostne pokrikujúc: „Hľadte, predsa je nie tak čisté a jasné ako sa zdá byť.“ V treťom meste predobrazená je závisť, ktorá zakrytým okom hľadá na blahobyť svojho bližného. Je to síce bájka, ale obzrime sa, či je to nie takto i v skutočnosti?

Áno, na svete panuje *závisť*! Povedzte mi stav, alebo triedu človečenstva, kde by závisť nebola zahnieždená? V palácoch, v najvyšších stavoch aké nepokoje robí závisť! Chodte medzi kupcov, remeselníkov, ako to jeden druhému závidí, keď vidí, že druhému dobre ide, jestli viac práce má, alebo viac utrži, ako to závidí druhému. Závisť panuje nielen medzi nevzdelanými, lež i medzi vzdelanými. A ten roľník, keď vidí, že jeho sused si kúpil zemičku, alebo že má pekné voly, už mu to závidí, už ho to trápi. Závisť panuje i medzi ženským pohlavím, už keď iná má oblečené krajšie alebo cennejšie šaty, z toho povstane veľká závisť, alebo keď sa jednému dievčaťu šťastie trať, že ju pýtajú za manželku, najde sa nielen jedna, ktorá sa ku ženíchovi prikmotri a mladuchu zo závisťi ohovára. Ba áno, závisť je i medzi žobrákmi, kde jeden druhému nedopraje ani ten kus chleba do úst. Áno, kdekoľvek sa obozreme, zbadáme, že láska vyhynula medzi ľuďmi, a *závisť* opanovala svet.

Závisť je ukrytá v človekovi, a preto mnohí sa sami klamú, a ten odpor proti niektorému bližnému ani za závisť nepočítajú. Však ale vie to Boh, ktorý i hriešnosť srdca pozná, a za každý hriech trestať bude. Neujde mu to, ty závistníku, keď sa ty smútiš a trápiš nad šťastím brata tvojho? alebo že sa raduješ pri jeho nešťastí, čím väčšiu škodu pocíti, tým je tvoja radosť väčšia!

Rozvážte si ale, m. k., *na koho to vlastne padá tá nevôľa*, keď sa niekto smúti, že bližný je bohatší, vážnejší nežli sám? Viera nás učí, že Boh je nielen stvoriteľom sveta, ale že podnes na ňom všetko sám riadi, tak i osudy človeka, že každý dobrý dar pochádza z hora, že Boh je ten hospodár, ktorý rozdeľuje ľuďom dary svoje, jednému desať hrivien, druhému päť, a tretiemu len jednu hrivnu, podľa vlastnej vôle. Nuž ako sa ty, človeče, opovážiš proti tomu námietky robiť, že jednému dá viac a tebe menej? Či sa kameň môže sťažovať, že je nie kvetom? alebo kvietok že nie je vtákom? Všetko je vo svete pokojné s P. Bohom, jediný hlas, ktorý proti Bohu povstáva a súdi riadenie božie a to je hlas závistníka. Doista je to veľké obrazenie Boha. On chce predpisovať Bohu, aby tomu vzal a jemu dal. Či je to nie *nevďak, ale i urážka a pohanenie voči* dobrotivému Bohu? — Však ale koľko je i takých, ktorí ľahkomyselne premárnia svoje dôchodky, nevedia sporiť, nemôžu k ničomu prísť a hľa, ich to trápi, keď ich sused je pracovitý, gazdovlivý a sa vzmáha.

Ale ako obстоjí zákon o láske k bližnému. Spasiteľ náš hovorí: *Milovať budeš bližného svojho ako seba samého!* Čo to znamená? Boh si žiada od teba, aby si bližnému všetko dobré zo srdca prial, čo sám sebe praješ, aby si sa z jeho šťastia radoval, ako by sa to tebe prihodilo. Boh žiada od teba, aby si bližnému svojmu vo všetkom dobrom bol na pomoci, a škodu, nešťastie od neho odvrátil, slovom, aby si sa radoval s radujúcimi a plakal s plačúcimi. A nie je to len žiadosť Boha, ale jeho vôľa, jeho zákon: „*Milujte nepriateľov svojich, dobre činite tým, ktorí vás nenávidia, modlite sa za tých, ktorí vám protivenstvo činia, aby ste boli synovia jedného otca, ktorý je v nebesiach.*“ Zákon, ktorý každého kresťana viaže pod ťažkým hriechom je: „*Každý, kto nenávidí brata svojho, je vražedník, a viete, že žiaden vražedník nemá života večného.*“

Tak znie zákon boží. Závistlivec ale ten zákon prekrúca, miesto aby dobré prial bližnému, praje mu zle; miesto aby sa radoval nad šťastím jeho, sa smúti. A potom, povedz, závistníku, čo ti urobil zlého tvoj bližný, že takou neláskavosťou sa proti nemu chováš? Nič ti zlého neučinil, ani ťa neobrazil, a ty by si nešťastie soslal na hlavu jeho? Je to zloba, ktorá prevyšuje zlobu tigra a leva, lebo divá zver dá sa do človeka len vtedy, keď je hladná, alebo ak ju niekto dráždil. Ba áno, ešte horšie činiš ako diabol, on síce závidí ľuďom, ale nie svojim kamarátom a súdruhom! Slyš tedy, človeče, hriechom týmto predchádzaš i samého pôvodcu hriechov diablove v pekle.

Kedy že už náležite pochopiť slová sv. Písma? *Závisťou diablovou prišla smrť na svet, a tí ho nasledujú, ktorí sú z jeho strany.* Závisť sa v pekle zrodila a odtiaľ ju vyniesol diabol na svet. Diabol závidel našim prarodičom milosť Božiu a ten rozkošný raj. Závisťou jeho olúpení sme o to všetko a uvržení v hriech a smrť. Áno, človek závistlivý najlepšie sa podobá diablove! — Istý kráľ mal vo vojsku svojom jedného vojaka nad mieru závistlivého a druhého zas nemierne lakomého. Chcel predsa vedieť, ktorý je medzi nimi horší. Povolal ich v prítomnosti celého dvora a povedal, že ich chce odmeniť, aby si sami vyvolili, čo si žiadajú, ale k tomu dodal, že čo si ten prvý požiada, to ten druhý dostane dvojnásobne. Obydva umĺkli a nechceli svoju prosbu predniesť. Lakomec sa bál, aby ten druhý nedostal dvakrát toľko ako on, závistlivec zas, radšej by sa všetkého zriekol, nežli aby súdruhovi svojmu k niečomu dopomohol. Po dlhom mlčaní vyzval kráľ závistlivca, aby svoju prosbu predniesol. A o čo on prosil, aby sa v dvojnásobnej miere dostalo druhému? Žiadosť jeho znela: aby mu jedno oko bolo vypichnuté, a tak, aby jeho súdruh prišiel o obidve oči. Avšak kráľ sa vysmial z tej žiadosti, ale predsa poznal, že je závisť horšia nežli lakomstvo. Pozrime ale, aký zisk má závistník zo svojho hriechu?

II.

O rímskom cisárovi Kaligulovi sa vypráva, že bol veľmi mrzkého výzoru, o čom i on dobre vedel, preto veľkú závisť choval proti takým, ktorí boli peknej postavy. Áno, istého Esia mládenca, pretože bol neobyčajne pekný, dal zo závisti zavraždiť. Ukrutník, čože s tým získal? Zdáliš s tou smrťou si krásy zadovážil? Veru nie! Hľa, aká je slepá náruživosť závisti. Zatým každý iný hriech prináša aspoň nejaký zisk, potešenie, rozkoš, len *závisť trápi človeka nadarmo.* Lakomec teší sa svojím pokladom, a keď mu cvendží zlato alebo striebro, to je muzikou preňho; opilec, keď si vypije, radosť má, ako by sa mu pekne snívalo, pyšný má radosť, keď ho obdivujú alebo chvália, smilník aspoň na okamženie okúsi sladký jed, zlodej sa teší z ukradnutej veci, živí a šatí sa cudzím imaním, ale závistník? akýže ten má úžitok zo svojho hriechu? Nič, zhola nič. Ani zisk, ani rozkoš, ten hreší a hnevá Boha a sám nevie prečo? Keď závidíš bližnému šťastie, nebudeš šťastlivejší, závidíš mu krásu, za to nebudeš krajší! Nuž závisť je najväčšia šialenosť!

Závistníkovi sa ale nestane tak, ako si sám žiada, preto smúti a hryzie sa nad tým ustavične, je nespokojný, *trápi dušu svoju.* Nemá pokoja vo dne, v noci, on ako videl šťastie svojho bližného, to mu je ako trn v oku. On ale ani nevie, že pri tom sám seba klame: Tak mu závidíš jeho statok, ale vďačne by sa ho zriekol, keby bol zdravý. Druhému závidíš hodnosť, vysoké postavenie, ale keby si vedel, aká je s tým zodpovednosť

spojená, a koľké neprijemnosti! a keď niekto užije i tých radovaniek, ale ty sa môžeš lepšie postarať o svoju dušu. Tedy dobre hovorí sväté Písmo: „závistník je svojim vlastným katom“. Závistník ale škodí i telu svojmu. Jako hrdza sa chytá železa a ho zožerie, tak závisť zožiera srdce človeka, podkopáva spokojnosť duše, otravuje i telo a hubí jeho zdravie.

Vypravujú prírodopytčovia, že je jeden maličký vtáčik, kolibri, ktorý keď vidí na druhom vtákovi krajšie peria, zo závisť spadne na zem a zomre. Tak je i s človekom závistníkom. Pekný muž bol Kain, ale tvár mu zbledla, on vädnul? závisť žrala koreň jeho života. Závistník sám do srdca vrazí si oštep smrti, a sám si hrob vykopáva. Saul, keď počul, že Dávida v Jeruzaleme oslavovali, keď Goliata zabil; privolávajúc: Saul zabil 1.000, Dávid ale 10.000, on hľadel Dávida zo závisť zabíť, až konečne hodil sa na meč a sa usmrtil. Istá gazdiná mala v dedine pekný statok, tučné kravy, ale sa vždy mrzela, vidiac, že aj iní také majú. Keď večer pastier hnal statok z poľa domov, ona si stala pred vráta a hlasite vykrikovala, že i ten druhý sused má peknú kravu, ba ešte i lepšiu; keď videla, že suseda má pekný lan, zlostila sa a hundruvala. Iným sa všetko darí a mne nič! Stalo sa, že jej suseda neočakávane zdedila pekný majetok, a hľa závistnica z toho onemocnela, ľahla do postele a z nej viac nevstala. Sväté Písmo nazýva všetkých hriešnikov bláznami, ale najväčšieho menuje závistníka!

Ale závisť i k druhým hriechom vedie. Závistník nevidí na bližnom nič dobrého, ucho ho veľmi bolí, keď počuje, že niekoho chvália, ale rád poslúcha, keď niekoho potupujú. A čo pomlúvania, a na cti utŕhania naplodí závistník. a na to bedlí, aby znevážil bližného svojho. Boli dvaja dobrí priatelia a sa rozkmotrili, úradník ztratil dôveru u svojich predstavených, utrpel škodu v obchode, v remesle, ztratil chlieb. Prečo je ten človek olúpený o svoju česť a dobré meno, prečo mnohé rodiny v nepriateľstve žijú, kto je tomu vina? Závisť. Chcete vedieť, m. k., kde môže zaviesť závisť obeť svoju? Belizár bol statočný, šťastlivý vojenský vodca Rimanov. Premohol Persov, Gotov, Alanov a iné národy. Podmanil Afriku. Kde bol Belizár, všade zvíťazil, cisár ho tiež nadmieru miloval, a preukázal mu tú česť, že aj peniaze dal raziť s obrazom Belizára, a nápis bol na ňom: „Pýcha Rimanov!“ Tak sa dostal Belizár na vrchol pozemského šťastia. Lež on mal závistníkov, ktorí ho u cisára osočovali, očerňovali, až cisár všetkej hodnosti ho pozbavil a dal do žalára hodiť. Súd nad ním taký ortiel vyniesol: aby mu obidvoje oči boli vylúpené. A tak Carihrad spatril Belizára, niekdy toho miláčka cisára, ako sedel slepý žobrák na ulici, prosiac o almužnu. „Pútniku, daruj halier Belizárovi, ktorého statočnosť povýšila, ale závisť o oči olúpila!“

Lež závisť dôjde trestu zaslúženého často už tu na zemi, ale doista tam vo večnosti. Už to je veľká chyba, že závistník nechce svoj hriech poznať a uznať. Môžeš mu hovoriť, čo chceš,

on neverí, že je závisť oddaný. Preto i Sväté Písmo vyjmúc bratov Jozefa egyptského, žiadneho závistníka nespomína, ktorý by sa bol polepšil. Sv. Vincenc Terarský hovorí: Závistníku, Boh by ti veľkú krivdu učinil, keby ťa do nebeského raja vzal, lebo ani tam by si nemal žiadnej radosti, závidel by si druhým. Preto nemôžeme sa diviť, keď Ježiš zo závisť židovskej zomrel za ten hriech.

Preto, m. k, spytuj sa dnes, zdáľiž i v tvojom srdci tá závisť panuje. Či ti to nemile padne, keď počuješ, že niekoho chvália, a radosť pocítiš v srdci svojom, keď počuješ, že tvoj bližný upadnul. To je to semeno diabolské, daj si pozor, lebo už máš závisť predo dvermi. Preto premáhaj sa, a pros P. Boha za pravú kresťanskú lásku. Pamätaj: Kde je závisť, tam není lásky, kde lásky není, tam není Boha. Pozrime, aká láska panovala u prvých kresťanov. Vo svätej zemi boli dvaja bratia, majúť spoločne kus zeme k výžive. Mladší bol ženatý, majúť i deti, starší ale slobodný. Pole si spoločne obrábali. V čas žatvy poviazali obilie do snopov, a rozdelili ho medzi sebou na rovno. V noci ale napadlo staršiemu. Brat môj má ženu a deti, nesluší sa, aby som si vzal taký podiel, ako on. I vstal v noci, išiel na pole, a zo svojho dielu odniesol k bratovým snopom. Ale mladší pravil žene. Počuj, môj brat je starší, je sám, a nemá nikoho ku pomoci, nebolo by spravodlivo, keby sme toľký podiel brali ako on, i šli tajne a pridali bratovi ku jeho snopom. Ale ako sa zadivili bratia, keď ráno idúc na pole, videli snopy na rovno podelené! Nasledujúcu noc tiež tak robili, až sa raz sišli na poli. Jaká to bola láska úprimná, ako by bolo na svete lepšie, keby na miesto závisť láska panovala. Preto klaniame sa Tebe, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe, a prosíme pre tú veľkú bolesť, ktorú si pocítil, keď si bol bez viny od židov odsúdený, smiluj sa nad nami, uhas všetku závisť v srdci našom a nauč nás k láske bližnému, lebo závisť zatvára bránu nebies, a láska nám ju otvorí. Amen.

IV.

Ježiš ukrutne bičovaný — trpí za štvrtý hlavný hriech — smilstvo.

Boh nepovolal nás k nečistote, ale k posväteniu. I. Thessalon 4, 7.

Smutný obraz mi ide pred oči. V tom starodávnom čase vidím istého muža, ktorý niekedy veľkým bohatstvom oplýval, a teraz ako najbiednejší žobrák sedí na hnoji. Dopustením Božím bedák zbavený je všetkého majetku i všetkých dietok, na to ešte na celom tele ranami obsypaný, a aby iných nenakazil,

vzdialil sa od ľudí, ležiac v nesmiernych boľastiach a črepom škrabe hnilobu svojho tela. M. k., veľký tento trpiteľ, ktorého pod menom Job dobre poznáte, je starozákonným predobrazom, ktorý vidíme, ako sa dnes splnil na Kristu Ježišovi. Židia, keď ho medzi sebou k smrti odsúdili, vliekli ho k Pilátovi, pontskému vladárovi a doliehali na Piláta, aby ortiel smrti potvrdil, lebo nemali práva nikoho popraviť. Pilát vidiac, že židovskí kňazi len zo závesti chcú jeho usmrtenie, chcel ho vyslobodiť z rúk židovských, kázal ho bičovať, lebo tým dúfal, že ľud k útrpnosti pohnutý, smrť jeho nebude žiadať.

Bičovať je krátke síce slovo, ale dlhé je to mučenie, a jak boľastné! Odsúdeného priviazali ku kamennému stĺpu, svliekli ho do naha, a tak ho bičovali. Robili to trňovými prútami, alebo krátkymi paličkami, na ktorých boli priviazané tenké remienky opatrené klincami. To boli nástroje k bičovaniu. Pri úderoch telo zmodrelo; keď bola prebitá koža, išla krv, ako i celé kusy mäsa; niektorý odsúdenec v týchto mukách i dušu vypustil. Tak katovali Ježiša; keď jeden ustal, bičoval ho druhý, krv dolu tečie, ba i steny sú jeho krvou pokropené.

M. k., žiaden z evanjelistov nám toto bičovanie podrobne neopisuje, bolo to boľastné pre nich i perom opisovať, sám prorok Izaiáš hovorí: Od spodku nohy až do vrchu hlavy neni na ňom miesta zdravého, samá rana, bladosť a opuchlina, však tieto muky boli nepatrné proti tým mukám, čo vystála duša jeho pri obnažení jeho tela. Áno, ten Ježiš, ktorý len z najčistejšej panny sa chcel narodiť, ktorý sám na čistých a nevinných dušiach má zaľúbenie a nečistotu nenávidí, on je sobľečený zo všetkého rúcha pred očami surového ľudu. „Od zahanbenia červenou zostala tvár moja.“ A teraz povedz, m. k., prečo že je tak hrozné mučenie? Čoho si sa dopustil, Ježišu, že si bol tak ukrutne potrestaný? *Áno príčina obnaženia a bičovania Kristovho bol ten hlavný hriech ľudu, ktorý sa smilstvom menuje.* Preto o tomto hriechu budeme rozjímať. 1. *jak hrozná je zloba*, 2. *a ešte hroznejšie má následky.*

M. k., o tomto hriechu je ťažko kázať, lebo ako hovorí sv. Pavel, že by medzi kresťanmi ani menovaný byť nemal; preto sa ale obísť nesmie, tým viac, pretože do tohto hriechu mnohí upadajú.

Nech nám bude prečistá Panna Maria na pomoci, aby sme si hriech tento zošklivili, a ním nepoškvrnili srdcia naše.

I.

Už v štvrtom stolytí po Kristu Pánu sv. Ján Zlatoústý v Carihrade kázal asi tieto slová: Je čas, aby ste pohľadli aká nebezpečná nemoc je rakovina, nepravosť neslýchaná sa medzi nami vzráha, a to je najväčšie nešťastie pri tom, že sa jej nikto nebojí, ani zo studu sa nikto nezačervenie. Či nám neprivolávajú mestá Sodoma a Gomora ako výstrahu tú zkazu, čo sa stalo

s nimi pred štyritisíc rokmi, že sa prepadly, a tam na tom mieste je mŕtve more, pre hriechy smilstva, ktoré sa páchaly v týchto mestách. Tak pozdravil sv. Ján Zlatoústý: A či tie neprávosti sú teraz menšie? doista nie, veď úpadok je tak hrozný, že nečistotu, smilstvo si už svet ani za hriech nepočíta. To je vyrazenie, kratochvíľa.

Preto vy, zhýralci, poďte sem, vy poblúdilé nešťastnice, ktoré si tú ohavnosť za nič nedržíte; chcem vám predniesť, prečo je smilstvo hlavným hriechom.

Pozrite najprv na dôstojnosť človeka. Pozrite jak krásne je jeho telo, je to opravdu majstrovské dielo všemohúceho Boha. A prečo ho tak krásne a dokonale utvoril? Ponevač má byť príbytkom nesmrteľnej duše, ktorá je obrazom božím. Ako obraz boží, má sa podobaf Bohu, a má s telom v čistote žiť. Touto dôstojnosťou nadchnutý Dávid volá: „*Čo je človek, Pane, že si nám tak pamätlivý? Málo menšieho od anjelov učinil si ho, slávou a cťou korunoval si ho.*“ Lež Dávid ešte neznal, čo Ježiš Kristus, Syn Boží, za človeka učinil, ale my znajúc vykúpenie človečenstva, môžeme zvolaf: „*Čo je človek, Ježišu, že si sa tak nad nim slutoval, toľko zaň trpel, a krvou svojou zaň Bohu Otcu zadosť učinil, a učinil si ho chrámom Ducha Svätého.* Preto hovorí sv. Pavel: „*Či neviete, bratia, že tela vaše sú údami Krista, chrámom Ducha Svätého? To je vôľa božia, posvätenie vaše.*“ Sviatosť, čistota je podľa vôle božej povolaním človeka. „*Nepovolal nás Boh k nečistote, ale k posväteniu!*“ A k tomu cieľu má mierif nielen duša, ale i telo.

Vieme, že i mnohí starí pohani pravú dôstojnosť človeka poznávali v neporušenej čistote, k jej úcte stavali chrámy, v ktorých čisté a neporušené panny kňazskú službu konaly. Avšak pravú cenu sv. čistoty ukázal nám teprv Ježiš. On ju nad všetky cenil, preto i miloval svoju Matku a Jána nad všetkých. Veď dľa príkladu jeho, hneď prví kresťania žili. Sv. panny panenstvo si za svoj najdrahší poklad na svete považovali, radšej bohatstva sa zriekli, najhroznejšie muky podstúpily, len aby tú najdrahšiu perlu, panenstvo, neztratily. A práve toto opačné je nečistota? Miesto, aby užíval telo svoje k službe božej, takýto chlipník zneužíva ho k ukojeniu hriešnej žiadosti, a miesto, aby nesmrteľná duša vládla nad telom, stáva sa otrokyňou tela; a telo, ktoré má byť chrámom Ducha Svätého, sa zne-sväti; či je to nie hriech? Ktože vymazal z desatoro božích prikázaní šieste a deviate prikázanie?

Áno, smilstvo je hriech, že žiaden hriech tak neunižuje človeka ako smilstvo, s ním upaduje i človek k nerozumnému zvieraťu. Preto i napomína sv. Pavel apoštol: „*Smilstvo však a-všelijaká nečistota nebuď ani menovaná medzi nami! viete do-ista, že žiaden taký nemá deditva v kráľovstve Kristovom!*“ Lež ešte treba pripomenúť, že mnohý je v tom domnení, že tu sa myslí len o skutočnom telesnom hriechu, ktorý 6. a 9. prikáz

boží zakazuje, však ale k nemu patrí každá žiadosť po veciach oplzlých. K tomuto hriechu sa môže človek dopustiť rozličným spôsobom: kp. myšlienkou. Tak hriechom je, kto v sebe dobrovoľne vzbudzuje hriešne žiadosti a v nich sa teší, a keď vyhľadáva všetko, čo k tomu privádza, oplzlé obrazy, nestydaté piesne, žarty, reči, či ich niekto prednáša, alebo či ich poslúcha. Toho hriechu dopustiť sa môže i nešľachetné oko, všeetčným pohľadom, ako sám Spasiteľ hovorí: „*Každý, kto by pohliadnuť na ženu k jej požiadaniu, už zcudzoložil v srdci svojom!*“ Toho hriechu dopúšťajú sa i tí, ktorí vyhľadávajú hriešne známosti, nedovolené schôdzky. A čo sa narobí hriechov v slobodnom obcovaní s druhým pohlavím proti 6. prikázaniu, to už za hriech počítať nikomu ani nenapadne.

Treba ale vedieť i to, že pri žiadnom inom z hlavných hriechov neklamú sa tak kresťania ako pri tomto a to tým spôsobom, že ani stociatu čiastku za hriech nedržia, čo je pred Bohom hriechom nečistoty. Krvavé slzy bude mnohý a mnohá plakať nad touto, doista nie nevedomosťou, ale zaslepenou ľahkomyselnosťou.

Avšak keď viete, m. k., jak veľká je zloba toho hriechu, keď pozrete na terajší svet, zdáľiž nájdete druhú nepravosť, ktorá by tou mierou ovládala pokolenie ľudské, ako ovládla nečistá, chlipná žiadosť. Áno, ona sa vožrala do všetkých vrstiev spoločnosti ľudskej, veď tá terajšia mládež v tomto ohľade viac vie, nežli predtým mužovia dospeli! Ani nie je potrebné opisovať tento žalostný stav. Kamkoľvek sa obzrete po domoch, po rodinách v súkromnom a verejnom živote, všade sa vám predstavuje pred oči tá nestydatá mrzkosť. Poviete snáď, že už i predtým bola taká na svete, áno taká bola, a len ten bol rozdiel, že pred tým to držali za hanbu a opovrženie, ľudia na takých prstom ukazovali, a teraz ten hriech zastávajú, vyhovárajú, ba áno i schvaľujú, že ten hriech už hanbu nezapríčiňuje, a verejne sa ukazuje. Lež predsa isté je, že z toho spánku nebudia, a keď sa to nestane tuná pri živote, prebudia sa tam vo večnosti, však ale aké to bude prebudenie! Tam uslyšíte strašný ortiel večného Sudcu. Pozrime ale jak zhubný je hriech smilstva.

II.

Z jednej dedinky medzi horami, vypevádzala trúchlivá matka svojho syna, pekného mládenca do sveta, ktorý bol vyučeným krajčírom. Pri kríži za dedinou sa lúči s ním, tam ho ešte raz pritiskne k svojmu srdcu, urobí mu kríž na čele a hovorí: „Drahé dieťa, myslí vždy na Boha a nezabudni na učenie, ktoré som ti do srdca vštépila! Syn odchádza a matka ešte dlho za ním pozerá, lebo vie, k jakému nebezpečenstvu kráča. Zdravý na tele, čistý na duši, ruža na tvári a s ľaliou v srdci odchádza, — ako že sa ale vráti? — Jeden dva roky sa pominuly. Z počiatku často vzpomínal na matku vreľými dopisami, potom písal

menej a konečne zamlknul. Matka sa smúti a veľmi trápi. Konečne minul sa i tretí rok, a matka dostala list, aby navštívila svojho syna, ktorý v meste leží nemocný. Matka hneď sa vybrala k svojmu synovi, a druhého dňa už bola v nemocnici. Tam ju viedli dlhými chyžami, kde v dlhých radoch stonajú nemocní boľasťou sa svijajúc na posteli. Už našla i syna, však ale, pre Boha, ako to vyzerá. Žltá, bledá, vyschlá tvár, oči zajdené ako sklo, celé telo len kosť a koža, z neho vychádza nesnesiteľný zápach. Matka s plačom pýta sa, čo je to za nemoc a sluha odpovie: „Zlý hriech, mamičko, hriech, ktorý by ani menovaný nemal byť, vraždí vášho syna!“ je nakazený. Matka zadivená poslúcha, a s výkrikom: Dieťa moje! bezvedome padá k lože synovej a keď sa z mdloby prebrala, bola na smyslách pomätená! I odviezli ju do blázince a syna viac nevidela.

Hľa, m. k., toto je dielo hnusného hriechu! Žiaden iný neotravuje takisto a rýchle *koreň života*, ako tento. Istý chýrečný lekár hovorí: Už viac ľudí uvalila táto nemoc do hrobu, ako všetky vojny, ktoré sa kedy na svete udaly. Čo dokazujú nemocnice, blázince po celom svete.

Keby to ale s tým hriechom zahynulo len telo, nebolo by to ani tak veľké nešťastie, ale horšie je s *dušou* tohto nešťastníka. S týmto hriechom ztratí duša svoju krásu, že padá do nenávisti u Boha. Ten hriech olúpi dušu o spokojnosť, ale čo je najhoršie, hriech ten *zaslepuje rozum človeka*. Lebo každý iný hriešnik má smysel pre Boha, on sa ho bojí, hriešnej telesnosti ale oddaný človek, nepoznáva jak hrozne uráža Boha, že za okamženie rozkoše zapredáva nebe. Môžeš ale takémuto hovoriť o náboženstve, jemu je toľko, ako slepému mlúviť o farbách, ako hovorí sv. Pavel: „*Človek telesný nechápe tie veci, ktoré sú Ducha Božieho, lebo jemu sú za bláznovstvo.*“ Preto, kde je smilstvo, tam je koniec všetkého náboženstva, tam je nevera a bezcitnosť. Smilník ztratí cit pre česť a dobré meno. On nedbá o svoju dôstojnosť a verejné postavenie, nedbá o rodinu, o deti, nedbá na tú svätú prísahu, ktorú pri oltári složil manželke svojej. Hľa tak slepá je táto náruživosť.

Smilstvo ale otvára bránu ostatným hriechom ako sú: zanedbanie modlitieb a sv. sviatostí, rúhaním sa Bohu, vysmievaním sa zo svätých vecí, mrhaním času, zdravia a majetku, hnevy, žiarlivosť, pohoršovanie, pomlúvanie, vraždy atď., smilník hreší proti všetkým desiatim prikázaniam Božím. Áno, svätí otcovia vyprávajú, že žiaden hriešnik toľko hriechov nespácha, ako smilník; ani zlodej nekradne každý deň, ani opilec neopije sa každý deň a vrah každý deň nezavraždí, ale človek nečistej žiadosti oddaný, každý deň hreší a to viackrát. Veď on cez deň i desaťkrát teší sa v hriešnej myšlienke, koľko hriechov tak za jeden rok spácha?

Preto nebudeš sa diviť, milý kresťane, že Boh ku všetkým iným hriešnikom je tak shovievavý a milosrdný, nad týmto ale ohavným hriechom zapomína všetko slutovanie *a tými najhroznej-*

šími trestami ho už tu na zemi stíha. Vo Svätom Pisme najdeš to poznačené. Prečože sa nahneval Pán tak veľmi, že potopou zahubil svet? Hriech smilný to bol! A vieš prečo dopustil Boh ohnivý sirkový dážď na mesto Sodomu a Gomoru? Hriech smilný to bol! Pre tento hriech padlo za jeden deň 24 tisíc Izraelitov, Gabaonitských ale usmrtené bolo 60 tisíc! A pokolenie Benjamina práve pre tento hriech skoro do ostatku vyhubené bolo. Keď kráľ Dávid ku sebe vzal ženu Betsabé, a jej muža nechal vo vojne spadnúť, ačpráve on ten hriech oľutoval, Boh mu ho bol odpustil, ale za pokutu mu jeho syn zomrel, Dávid celý život mnoho trápenia podstúpil. A prečo byly tieto neobyčajné tresty? nič iného, len aby Boh potvrdil, že ako sa mu protiví a hnusi hriech smilstva. A či sa Pán Boh teraz menej má hnevať, keď kresťania, ktorí majú učenie Krista Pána, áno keď tak trestal izraelitov, ako bude niekdy kresťanov trestať. Áno nielen vo večnosti, ale už teraz. Svätí otcovia hovoria, že obrátenie takéhoto človeka je zázrak boží, lebo tento nechce, aby ho Pán Boh vyslyšal, ba ani na smrteľnej posteli sa neobráti. Jeden mladík ležal na smrteľnej posteli už sviatosťami zaopatrený. O spasení jeho duše starostliví priatelia mu pripomínali pravdy sv. náboženstva. V rukách mal malú medailku, ktorú ustavične bozkával, priatelia sa tešili, že na nej je obraz Ukrižovaného, alebo Panny Marie, až keď umrel, zdesili sa, lebo na nej bol obraz jeho milenky, tá mu bola bohom, tej sa klaňal. Mohli by sme prisvedčiť tomu sv. Otcovi, ktorý hovoril, že medzi 100 týchto hriešnikov 95 zahynie v tomto hriechu.

Preto i Cirkev sa modlí: *Od ducha smilného vyslobod' nás, Pane!* Preto jestli chceš mať tichú poslednú hodinku, varuj sa tohto hriechu, lebo nič nečistého nevojde do kráľovstva nebeského. Kristus Pán hovorí: „Beda svetú pre pohoršenie, lepšie by bolo, keby takému človekovi obesený bol mlynský kameň na hrdlo, a hodený bol do priepasti morskej.“ Veru keby sa to malo stať, všetky kameňolomy nestačili by dať kamene pre takýchto hriešnikov. Varujte sa obzvlášte zlých príležitostí. Ne navštevujte tie domy, neschádzajte sa s tými osobami, kde sa oplzlé reči rozprávajú, telo svoje krofte, na úzde držte smysly vaše, a keď padne do vášho srdca iskra nečistého ohňa, uduste ju spomienkou na všadeprítomnosť božiu. O pannách hovorí istý nábožný muž, že nesú svoje panenstvo v hlinených nádobách, ktoré sa ľahko rozbijú, že sú podobné malým muškám, ktoré večer obletujú horiacu sviecu, svetlo sa im páči, ale mnohé sú neopatrné. Krýdelká si popália. Oni si mysleli, že požívajú sladký med, ktorý ale stal sa im jedom, a s ním sa otrávil. Tá panna bola potešením matky, a teraz jej zapríčinila zármutok. Bola niekdy pred Bohom krásnou laliou, a teraz zlomená, pošliapaná ruža, ktorou každý zapovrhnul. A ktorí ste v tomto hriechu, vezmite si z oltára to zrkadlo, t. j. Ježiša zbičovaného, postavte si ho pred dušu svoju a spytujte sa, či ste vy nie vinní tej bolesti a krvi jeho?

Peter Segneri vypráva, že prišiel k istému kňazovi mladík, ktorý bol do hriechu smilstva tak upadnutý, že mu ani rozhranie dať nemohol. I naložil mu, aby sa napozatým každý deň ráno tri Zdravase pomodlil ku cti Panny Marie. Po niekoľko rokoch prišiel k tomu kňazovi, a pri spovedi vyjavil mu tak ctnostný a bohumilý život, že ho tento ani nepoznal. I sám sa prezradil. On hovoril: Vy mňa, otče duchovný, možno ani nepoznáte. Som ten, ktorý som vašu radu poslúchnul a Matka Božia ma za krátky čas vytrhla z onoho ohavného hriechu, že som viac kráľ neupadnul. Áno, m. k, kto vrúcne ctí Mariu, tak chytro neklesne do hriechu nečistoty, alebo keď klesnul, zase povstane.

Obraciame sa k Tebe, Pane Ježišu Kriste, a klaniame sa Tebe, ktorý si za ten hnusný hriech smilstva hroznou pokutou, obnažením a bičovaním nevinného tela svojho vytrpel. Pre túto nevýslovnú bolesť na tele i na duši, smiluj sa nad nami, a daj nám tej milosti, aby sme všetkým hriešnym žiadostiam odpierajúc v čistote živi boli a z úst Tvojich jeden kráľ slyšať zaslúžili: „Blahoslavení čistého srdca, lebo oni Boha vidieť budú.“ Amen.

V.

**Ježiš od zúrivých židov na smrť žiadaný — trpí
za piaty hlavný hriech — hnev.**

*„Ja ale povedám vám, že každý, kto
sa hnevá na svojho brata, vinen bude
súdu.“* Mat. 5, 22.

Chýrečný kráľ Dávid blížil sa ku sklonku života svojho. I obrátili sa k nemu synovia izraelskí, aby im oznámil, kto by mal po ňom zasadiť na trón kráľovský. Dávid tedy kázal priviesť syna svojho Šalamúna, aby ho učinil kráľom toho dňa. Povolal tiež kňaza Sadoka a Nathana proroka, najvyššie kniežatá ľudu, aby pred jejích očami bol za kráľa pomazaný. A keď sa to stalo, daný bol na vrchu Sion ohlas trúbou, ľud sa tomu veselil, ozvala sa hudba, a do toho sa miešal spev baviacich dietok: „*Výndite a pohliadnite dcéry sionské na kráľa Šalamúna v korune, ktorou ho korunovala jeho matka v deň zaslúbenia svojho.*“

Deväťsto rokov neskoršie má byť zas jeden z potomkov Dávidových korunovaný. Jeruzalem sa plní ľuďmi, všetko sa tiskne do domu Pilátovho, rímskeho vladára a každý chce vidieť nového kráľa izraelského. Hľa práve ho vyviedli von na vysokú povlač, aby ho ľudu ukázali. Má oblečený šarlátový plášť, na hlave postavenú korunu, v ruke drží berlu, okolo neho vojaci, klakajú pred ním a pokrikujú: „*Zdrav buď, kráľu židovský.*“ A kto že je to ten kráľ? Dobré ho znáte, je to Ježiš, ale aké to boly klenoty? Na telo mu hodili vojenský plášť farby šarlá-

tovej, na hlavu korunu z bodliaceho trňa a do ruky mu dali trstenicu ako berlu. Tak ho potupili, posmievali sa mu a rúhali sa mu.

Sám Pilát vidiac Ježiša tak raneného, zhrozil sa nad tým, ale dúfajúc, že skorej pohne ľudí k útrpnosti a upustí od ortieľa smrti, vyviedol Ježiša na povlač a ukazujúc ho ľudu, riekol: „*Ejhľa človek.*“ Pozrite na toho Ježiša nazaretského, ako je dokaličený, pozrite, už je dosť potrestaný, zachráňte jeho život. Sotva ale zočili židia Ježiša, zostali ešte divšími volajúc: „*Ukrižuj, ukrižuj ho!*“ Ó, ten ľud nemá kus citu v sebe! Sám pohan Pilát desí sa, umýva si ruky hovoriac: „*Nevinný som na krvi tohoto Spravodlivého!*“ lež ľud plným hrdlom odpovedá: „*Krv jeho na nás i na našich synov!*“ My sa nebojíme, nech pride i kliatba božia na nás, nebojíme sa toho trestu. Ó, jazyku hriešny, ešte i pomstu žiadaš od Boha!

Rozjímaj, ó dušo kresťanská, čo musel v tej chvíli Ježiš, Spasiteľ tvoj pocítiť, keď to od ľudu počul, ktorého tak miloval, ktorému ako mohol, dobre preukazoval, že sa mu takto odsluhuje. Veľmi bolestne sa dotkne človeka, keď namiesto vďaky a lásky dožije sa nenávisti a pomsty. Ó, Ježišu, prečo si nechal na seba vyliť ten plný kalich zlosti od krvožížnivých židov? doista abys trest pretrpel za hriešny hnev ľudský, aby si nás vyliečil z tohoto hriechu, prečo rozjímať budeme:

a) v čom záleží hriešny hnev a b) jak veľká je zlosť jeho.

Ježišu, od židov nespravodlivo na smrť žiadaný, daj nám hojnej svojej milosti k tomuto rozjímaniu, lebo to smeľe môžeme povedať, že toto viac-menej sa týka nás každého!

I.

V horách južného Tyrolska cesta vedie cez jednu priepasť, medzi dvoma vysokými skalami je starý kamenný most. Človeka pojme závrat, keď z mosta pozre do tej hlbiny, cez ktorú hučí divoká voda. Pred rokmi dvaja bratia zo susednej dediny o maličký kus zeme sa boli pravotili, a mladší právo vyhral. Od súdu ale oba išli svorne – ako sa zdalo pospolu domov. Keď však prišli na spomenutý most, tu nenazdane starší brat chytil mladšieho, a prv než sa spamätal, shodil ho cez operadlo z mostu! Keď tento letel dolu, chytil sa skaly a tej sa kľčovite držal. Takto visiac, prosil svojho brata o milosť a sľutovanie, tak, že by sa i kameň musel puknúť. Ale brat sa nesľutoval, lež ešte ruky snažil sa mu odtrhnúť od skaly, nato priniesol kameň ostrý ako nôž, odseknul bratovi ním prsty, až úbohý s veľkým výkrikom srútil sa do priepasti a zahynul. Je to hrozný zločin neľudského brata. Aby ste sa naučili poznať tú náruživosť, ktorá ho k tomu priviedla, a to sa menuje *neskrotený hnev*, je to piaty hlavný hriech. O ňom budeme rozjímať.

Nuž to *hnev má byť hriechom?* povie ne jeden. Mám snáď trpieť, keď by deti robily, čo by chcely, a keď by staršie zaháľaly,

nesmiem sa ozvať, ba ani rozhnevať sa nesmiem. Kde by to došlo? Lež pomaly, musíme sa naň z blízka poďívať a dobre rozoznať, lebo podľa Písma sv. je i hnev spravodlivý, ale to len vtedy, keď sa človek rozhorlí pre dôležitú vážnu vec z lásky k Bohu a bližnému a jestli sa zdrží v medzách zdravého rozumu. Takým spravodlivým hnevom zahorel Mojžiš, keď zostupujúc s vrchu Sinai videl, že sa židia klaňajú zlatému telafu, tak sa rozhorlil i sám Ježiš, keď videl v chráme kupcov, že ho premenili v peleš lotrovskú. Lež taká horlivosť pre svätú vec zriedka býva medzi kresťanmi, prečo sa oni hnevajú, je zväčša nepatrná príčina. Kočišovi nevládzu kone ťahať, hnevá sa a im kľaje, keď sa gazdinej rozbije hrniec, hnevá sa, keď sa pretrhne krajčírovi niť, keď nejde tomu alebo inému práca od ruky, neni-li mu počasie po chuti, hnevá a rozmrzí sa a v hneve nemajúc miery, k výstupku škodnému sa dopustí. To je hnev nespravodlivý, hriešny, alebo je to rozhorčenosť mysli, pomstiť sa na tom, kto ho domnele alebo skutočne obrazil. Hnev taký Boh zakazuje, a zavrhuje ho Pán Ježiš, keď hovorí: *„Každý, kto sa hnevá na brata svojho hoden bude súdu, kto by ale riekol (v hneve) bratovi svojmu „racha“, hoden bude rady, a kto by riekol blázne, hoden bude pekelného ohňa.“*

Budeš sa diviť, m. k., že Spasiteľ náš tak prisne odsudzuje hnev človeka; ale prisvedčíš sa, keď poznáš, čo vie nezkrutený hnev z človeka urobiť! Ten tichý výraz na tvári zmizne, ako keď čierne chmáry zakryjú slnce, jeho tvár mení barvu, a je ako krvou zaliata, a hneď zas bledý ako smrť; oči vpadnuté, päsťe zatreté, a už mláti, bije, perie, čo je okolo neho. Vtedy nepozná ženu, deti, preklína, on by vrel i na samého Boha, keby ho dosiahnuť mohol. Ó, beda tomu, na ktorého svoj hnev vyleje, vtedy je hroznejší ako divá zver.

K tomu k jakým hriechom a ohavnostiam strhne hnev človeka. Ako v tej sopke Vezuv, najprv začne vriieť, zatým valí sa hustý dym, potom vybuchuje plameň z neho, popol ohnivý ako dážď padá, nato začne tiecť láva, a kde tečie, všetko páli, čo jej v ceste stojí. Tak robí i tento zlostník. Najprv je jeho výbuch: kľaje a zlorečie, čo mu na jazyk príde. Keď orie, na mnohú brázdú nepadne toľko zrna, čo sa ozve kľatby a zlorečenia, a tak zakliata zem má ešte úrodu doniesť? Ako že môže byť v takom dome požehnanie, v ktorom gazda ani motyku ani sekeru nevezme do ruky bez kľatby. Či sa to môže srovnáť pod jedným krovom kľatba a požehnanie božie?!

Ale aký je to krik, lomož zúrivca, tie jeho urážajúce nádavky, pri ktorých ani starca nešetí. Aké je to pohoršenie pre dietky, keď také nadávanie každý deň slyšia. Pred niekoľko rokmi zablúdil v jednom ľudnatom meste chlapec, asi štyrročný, a horko plakal. Opytovali sa ho, kde bývajú jeho rodičia, ale nemohli sa od neho dozvedieť. Pýtali sa ho potom, ako sa voláš? A chlapec povedal „čert“, a ako volajú tvojho otca, tiež „čert“, ľudia sa divia, konečne pýtajú sa ho, ako volajú jeho

matku: „čert“. Pritom sa natrafil jeden človek, ktorý poznal to dieťa a vysvetlil. Rodičia jeho sú bohaprázdni, neporiadni, z ich úst slyšať od rána do večera miesto modlitby surové nádavky a otec každému nadá do čertov.

Ale kľatbou a nadávaním ešte je hnev nie ukojený; nasledujú *vady, bytky, ranenie*, a často i vraždou sa končí. Chodte po žalároch a pýtajte sa nešťastníkov prečo sa ta dostali, a väčšina povie, že sa v hneve prenáhľili. Roku 1878 v Menkischen v Prusku stalo z takého prenáhľenia nasledovné. Istý roľník prišiel z jarmoku a peniaze za obilie utŕžené položil na stôl, na to von vyšiel. Jeho malý chlapec začal sa baviť s tými obrázkami, a jeden za druhým hádzal do ohňa. V tom vošiel dnu otec a vidiac čo robí dieťa, tak ho udrel po hlave, že mŕtve padlo na zem, žena jeho, kúpajúc nemluvniatko, ťakla sa, nechala ho tam a išla kriesiť synáčka, ale ho nevzkriesila, lež nemluvniatko sa jej za ten čas vo vode, v kúpeli utopilo. Otec spatriac mŕtvolu oboch detí v zúfalstve sa obesil. A tento hnev, ktorý ako slamený oheň vyblkne, je ešte nie ten najhorší, lež mnoho viac záhubnejší je ten, ktorý v človeku viac rokov tlie, a vyšľahne ako *plameň pomsty* a zákernickým spôsobom zničí obeť svoju. Tu sa zjaví hnev v celej jeho povahe diabolskej, že nad činy ľudskej pomsty vlasy na hlave vstávajú!

A čo vidíme, že *žiadnemu hriechu neoddávejú sa ľudia tak slepe a tak často, ako hnevu!* Doista moc nepoviem, že z celej zeme nevystupuje denne k nebu ani polovica toľko modlitby, ako kľatby a rúhania. Áno, v každom stave zbadáme tento hriech. Zlobí sa vojak, remeselník, roľník, robotník, páni a slúžka, oráč a pastier, áno v sieti tejto drží diabol celé pokolenie ľudské. Mnohí by sa i usilovali vyhnúť tomuto hriechu, keby len poznali jeho zlosť, lebo je to nie ako mnohí hovoria *maličkosť*. Hnev je hriechom a ním sa prehrešuje človek proti Bohu, proti sebe, a proti bližnému.

II.

Ako viete, v lete z veľkej horúčosti povstane búrka. Je to strašné, keď sa blíska, hrmí, ako by mal nastať súdny deň, zem zatrasie a človek od strachu sa bojí! Lež po búrke nasleduje chvíľa, spornosť sa ochladí, vzduch sa osvieži, pôda zeme sa zkyprí. Ale aký úžitok má človek zo svojho hnevu! Či môže z vás niekto povedať, že niekedy v živote svojom kľatbou, zlosťou, zúrením niečo dobrého urobil, či dačo dobrého získal.

a) *On uráža predne Boha všemohúceho*, lebo koná proti vôli jeho. Boh náš žiada, aby medzi nami pokoj panoval: „*Žiadnemu zlým za zlé neodplácajte, lebo moja je pomsta, ja odplatím*“, hovorí Spasiteľ náš Ježiš Kristus. Darmo hovoríš, že sa hneváš proti človekovi, opravdu, ale hrešíš proti Bohu, ba áno i proti sebe samému. Zlosťou topíš na tele, lebo onô sa otravuje, hubí, ba niekedy i usmrťí. Tak Perský kráľ Darius, keď uslyšal

zpravu o porazení vojska svojho, tak sa nahneval, že bez seba klesol na zem a porážkou zomrel. Áno hnev prieči sa prirodzenosti ľudskej, lebo každé zviera je opatrené od prírody rozličnou zbraňou. Vôl rohami, vlk zubami, vták zobákom, včela žihadlom, jedine človek sa bezbranný narodil, čo je toho znakom, že je k miernosti a tichosti stvorený. A čo povieme, že hnev protiví sa dôstojnosti kresťanskej. Čo že hovorí Kristus: „*Učte sa od mňa, lebo som tichý a pokorného srdca.*“ Ty sa chceš volať kresťanom, keď v srdci tvojom vyšlahne plameň ako oheň zo slamy. To dobre pochopil i sv. Krištof, keď pred sudcom pre vieru bol vypočutý, tu jeden vojak udel ho po tvári, tento naň prísny okom pozrel a povedal: „*Veď keby som nebol kresťanom*“ by som ti ukázal!

b) Ale nnevom hrešíš i *proti bližnému svojmu*. Kto že je ten, na ktorého sa hneváš. On je lebo človek spravodlivý alebo hriešnik. Jestli je pred Bohom spravodlivý, preto je od teba nešľachetné, keď si tomu nepriateľom, ktorému je Boh priateľom. Jestli je ale ten človek hriešnik od teba je zlo nešľachetné, zlým odplácať, a tak k jeho hriechu nový pridávať.

Ejhľa, m. k., to má človek z hnevu svojho! Vtedy ani nevie čo hovorí, čo činí a keď sa tá zlosť pominie, vtedy ľutuje, lomí rukama, ale je už pozde. A čo čaká takého po smrti. Slovo Božie sa naň nevzťahuje: „*Blahoslavení tichí, lebo oni zemou vládnuť budú!*“ Povie ale niekto, to sa ľahko povie, že hnev je hriech, ja nemôžem bez zlosti žiť. Veru môžeš, len musíš chcieť, a to musíš i činiť jestli chceš prísť do neba. Proti hnevu musíš obrátiť všetku svoju pozornosť.

Povieš, *ako že sa mám zdržať, keď druhí mňa popudzujú?* Ja som tichý baránok, nikomu nedám príčiny k zlosti, ale ti moji domáci, žena, deti, tí sú vinní mojej zlosti. Áno sťažoval si jeden mních, ktorý sa tiež vyhováral, keď raz s jedným, zas s druhým príde ku hádke, a preto vinu na druhého skladal. Aby hnevu vyhnul, a pokoja našiel opustil kláštor a odobral sa na púšť, kde by ho nikdo nezlobil. Niekoľko dní strávil pokojne na púšti. Jedného dňa sotva si priniesol z ďalekej studničky žbán vody, z neopatrnosti ho prevalil a voda sa mu vyliala, nad tým sa tak rozhneval, že krčah zo zlosti hodil na zem, tak že sa mu na kusy rozbiť. Teraz poznal, kde je hnev, a kto je hlavne príčinou jeho zlosti. I vrátil sa späť do kláštora, tu sa učil seba premáhať a mal s reholníkmi pokoj. No, m. k., či i pri tebe nebýva snáď príčinou hnevu tvoja vlastná citlivosť, namyslenosť, ktorá chce, aby sa všetko darilo len podľa jej vôle? Preto jestli chceš vyhnúť zlosti, daj pozor predne na seba, aby si ty nezavdal príčinu k hnevu. Jestli chce niekdo teba popudzovať, ustúp, odíď preč, ku vade sú dvaja treba, odídeš, zvada prestane, jestli ti je to nemožné, zapri sám seba a neodpovedaj, nelej olej na oheň. Keď pohanský mudrc Athenador prosil cisára Augusta, aby ho pre jeho starobu zo služby prepustil, žiadal cisár od neho nejakú dobrú radu a mudrc povedal:

„Zdrav buď, pane můj, a hľad toto zachovať. Keď budeš nahneváný, nikdy nemluj, ani nečiň ničoho, dokým by si najprv 24 písmien reckej abecedy nevypovedal.“ (To je dlhá, lebo každá litera má meno). To je veru dobrá rada i pre teba, kresťane, nad zlato vzácna a ktorú jestli poslúchneš, mnohého hnevu by ťa zachránila.

Ale povieš, ja som už tak privyknutý ku kliatiu, že ja od toho odvyknúť nemôžem. Ovšem, m. k., jestli je hnev твоjim zvykom, to je už poľutovania hodné, ale i tých treba poľutovať, ktorí s tebou žijú. Ale nezúfaj, dokiaľ je duša v tele, človek každého hriechu, keď len chce, môže sa odvyknúť. Jeden bohabojný roľník mal sluhu hnevľivého, ktorý často klial. On ho karhal, napomínal, aby ohľadom na Pána Boha a na svoju dušu, sa krotil a premáhal. „Nemôžem“, bola odpoveď. Na to mu gazda riekol: Pozri, Janko, dám ti tento zlatník, ak dnes ani raz nezakľaješ. On to prisľúbil a sľub i zadržal, ačpráve sluhovia sa ushovorili, že ho ku zlosti dráždiť budú. Večer mu dal gazda sľúbený zlatník. Tu máš zlatník, ale hanbi sa, že k vôli mizernému zlatníku si učinil, čo si k vôli Pánu Bohu, a k svojmu spaseniu urobiť sa zdráhal. Výhovorka nič nestojí, vždy odvykneš, jestli len chceš. Prchlivý človek bol František Saleský, a tak sa premáhal, že o ňom hovorili, že ani žľče nemá. Jeden plukovník ležal ranený v nemocnici a veľmi zlorečil. Mniška zdesená riekla k nemu, že ona nemôže byť pri ňom, lebo sa bojí, že sa tá nemocnica na ňu svalí. I on povedal, že kliatby sa zdržať nemôže. Ja vás odučím, riekla mniška, za každý raz čo zakľajete, dáte korunu ako pokutu, plukovník sľúbil. Prvý deň zakľial 20 razy, a večer platil to, ale sa ustrnul, keď toľko bude každý deň. Druhý deň bolo už len 15, tretí deň 7, a štvrtý deň ani raz nezakľial. Tak sa kliat odučil.

Jeden lekár ukázal nemocnému mládenkovi zrkadlo, keď sa nahneval a mládenec sa zľakol a od tej chvíle sa premáhal. Dvaja priatelia sa raz veľmi rozhnevali, jeden zo zlosti sa triasol a nato sa ho pýtal: Priateľu, kde si sa tak chytro uspokojil? „Bol som u Krista na Kalvárii!“ Áno, m. k., keď si ku zlosti náchylný, obráť sa k ukrižovanému Spasiteľovi a rozpomeň sa, čo pretrpel Ježiš, vzdychni k nemu a volaj: Ježišu, pomôž mi, a ten, ktorý utišil búrku na mori, utíši i srdce tvoje. Keď sa ale hnev vmestí do teba, ľutuj to hneď, ulož si pokutu: modlitbu, pôst alebo almužnu a tak odvykneš. Však ale varuj sa nesmiernosti a pomste. Nehovor: Nemôžem odpustiť môjmu nepriateľovi, ťažko mi ublížil. Pamätaj, že i ty máš chyby, a svoje hriechy, ako by to bolo s tebou, keby Boh tak nakladal s tebou, ako ty s твоjim bližným. Či sa nemodlíme každodenne: „Odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame.“ S tým hnevom škodiš len sebe. Dokým je hnev v srdci tvojom, márna je modlitba, márna obeta tvoja. Pamätaj: hrešiť je ľudské, odpúšťať kresťanské, nepriateľa milovať božské, a pomstiť diabolské. Smer sa s nepriateľom твоjim a nedaj, aby zapadlo slnce nad hlavou tvojou,

a neodkladaj smierenie na deň smrti a nezatváraj si takto nebo. Vidite, čo učinil hnev na Kristovi, kto ho pribil klinecami na kríž, hnev farizejov, zákoníkov. Či i my máme volať: ukrižuj ho, ukrižuj ho! S kajúcim srdcom klaníme sa Tebe P. Ježišu Kriste a dobrorečíme Tebe, so slzavými očami voláme dnes: Krv Ježiša nech príde na nás a nás očistí od každej škvrny hriechu. Ó, Ježišu, buď nám na pomoci, aby sme seba premáhajúc, vo svätom pokoji žili, a jednúc sa dostali do blaženej večnosti. Amen.

VI.

Ježiš na kríži páľčivou žížňou trápený — trpí za šiesty hlavný hriech — obžerstvo.

*Daťte si pozor, aby vaše srdcia
neboli snáď obťažené obžerstvom
a opilstvom. Lúkáš 21, 34.*

Po tichej a jako more rozsiahlej pustatine arabskej blúdi žena Hagar, odpravená slúžka z domu Abrahmovho. Horúčosť veľká, slnce ju páli do hlavy, piesok horúci v nohy, a ešte žížeň ju páli v hrdle. Ona pozerá na všetky strany, hľadá, kde by našla studnicu čerstvej vody, ani nie tak pre seba, ako pre syna svojho Izmaelat, ktorého za ruku vedie. Úbožiatko už ledva nohy nesie za sebou, ale už ani nemôže ďalej, polomŕtve klesá na zem. Matka utrápená nemôže mu pomôcť. V zúfalstve odkladá umierajúce dieťa stranou, a volá k nebesám: „*Nemôžem sa dívať na syna v žltžni umierajúceho!*“

Po stá rokov neskoršie, tiež v tých stranách podobne iná matka vidí syna svojho v bolestiach žízne umierať, a to umierať na kríži, je to Ježiš a matka jeho, panna Maria. Ako hovorí Písmo sv.: „*Vidiac Ježiš, že všetky veci dokonané sú, aby sa naplnilo písmo riekol: Žížnim!*“ Na túto žížeň vyvolávam vašu pozornosť, m. k., a táto páľčivá žížeň trápí Ježiša na kríži. Lebo ako píše sv. Cyril Alexandriansky, telo Ježišovo veľkou ztratou krve pri bičovaní a ukrižovaní bolo vysušené, a na slnci vystavené; jeho vnútornosti boly ako vysušené, preto sťažoval sa Ježiš na žížeň, a bolestné muselo to byť pri Marii, keď slyšala to volanie: „*Žížnim.*“

Ó, Pane, aký si láskavý ku všetkým tvorom, ovlažuješ zem, občerstvuješ vtáčatá. Ty, ktorý si sa smiloval nad Hagar v púšti a vzkriesil jej prameň vody. Ty pre Syna svojho nemáš ani kropaje vody? Ty dávaš rosu s neba, naplňuješ studnice vodou, Ty, ktorý si dal Izraelitom zo skaly vody, Ty dnes žížniš, a nikoho nemáš, kto by ňa občerstvil?

Konečne, vojaci sa starajú o neho. Ale ako? *Naplňiac hubu (špongiu) plnú s octom a s hysopom, podali ju k ústam jeho,*

dostal tedy nápoj, ktorý dávali zločincom pred popravou. Tu sa javí tá diabolská zlosť, že mu takého nápoja podali.

Ó, dušo kresťanská, rozjímaj a pýtaj sa Spasiteľa: Prečo že ó predobry Ježišu po toľkých mukách berieš ešte na seba páľčivú žízeň a napájanie žľčou a octom. Áno ja poznám v tejto boľasti tvojej ťažkú pokutu, ktorú na seba berieš za ľudskú nestriedlivosť v jedle a nápoji. Ovšem sa tu naplnilo písmo, ako hovorí: „*Za pokrm podali mi žľč a v žízni napojili mňa octom.*“ Preto dnes budeme o opilstve rozjímať. Hoci by sme, m. k., s úprimným srdcom uvážili a túto boľasť Ježiša na kríži spoznali.

1. Čo je to opilstvo za hriech pred Bohom, a 2. aká je to zkaza pre človeka.

Spasiteľu náš, na kríži hroznou žižňou trápený daj dnes mojim slovám sily, aby tí, ktorých sa to týka, nepravosť svoju poznali, a seba pred ňou chránili.

I.

Boh učinil človeka pánom na zemi. Všetko stvoril pre človeka, preto nám dal pokrm, aby sme ho požívali, a nápoj, aby sme ho užili, lež nesmieme s nápojom prepíť náš rozum, lebo je to obžerstvo. Obžerstvom menujeme nielen nesmierne jedenie, ale i hodovanie. Preto i ten boháč v evanjeliu bol za to po smrti v pekle pochovaný, lebo na tejto zemi každodenne hostiny vydržoval, ako by človeku cieľ bol na tejto zemi, ustavičné jedenie a pitie.

Darmo opilcovi prikazuje viera, že je opilstvo hriechom; darmo ho napomínajú jeho priatelia, rodičia, lebo kto si už raz tú náruživosť nadobudnul, od tej sa veľmi ťažko odlúči.

Obžerstvo je ale i to, keď niekto zarobený groš ľahko stroví, dnes sa hostí, a zajtrá už nemá na chlieb, už si požičiava peniaze, alebo na úver kupuje, nepomysliac si, či tú dlžobu bude v stave niekedy i zaplatiť. Opisovať ako vyzerá a čo vystrája opilý človek, bolo by zbytočné. On ako hlúpy, sprostý, tacká sa po dedine, úzka mu je cesta, padne, zas sa dvíha, deti sa mu posmievajú; kľaje, hnusné reči vykrikuje a deti za ním kamene hádžu. A čo takýto v dome vystrája! On pobaví svoju rodinu, keď v noci príde domov, manželka plače, deti kričia, povyskakujú z postielky a idú sa niekde skryť. On láme, mrví všetko, čo mu do ruky padne. K tomu doma sa zle gazduje, keď gazda je nápojom prevážený. Človek musí jesť a piť, aby nahradil telu strávené sily a nové nadobudnul. Lež toto požívanie nápoja má byť ľudské, kresťanské, ako hovorí sv. Pavel: „*Buďte jete alebo pijete, všetko čiňte ku sláve Božej.*“ Preto tým, ktorí sú lakošní a svoj výdelok sú v stave prejesť, hovorí sv. apoštol: „*Jejich brucho je Boh.*“ Áno, ten počet krčiem sa rozmnožuje. Mladý chlapec, sotva školu skončil, už sa vláči do

krčmi a ten starší si myslí, že by v obci málo znamenal, keby ho v hostinci nevideli. Takémuto je dlhý čas v dome sa zdržovať, kde by niečo čítal, a tak poučiť sa mohol. Však ale i to majme pred očami, že pokrm sa za peniaze nadobudnúť musí, lež nápoj je ten najlepší a najzdravší, ktorý nás nič nestojí a to je voda.

Sväté písmo nás veľmi vystríha slovami, tiež i príkladmi proti opilstvu. Sv. Peter hovorí: „*Buďte striezliví a bedlite, lebo váš protivník, diabol, ako lev ručiaci obchádza a hľadá koho by shltнул.*“ (I. Pet. 8). *Víno na začiatku k obveseleniu a nie k opilstvu bolo stvorené.* (Sir. 31, 35.)

Noe obrábajúc vinice, neznajúc silu vína, opil sa a ne-slušne ležal, a hľa, sám jeho syn Chám sa z neho vysmieval. Samson bol veľmi silný, lež v čom mal silu, zjavil to svojej milenke, ktorá opilému ostrihala vlasy, a dala ho do moci filištinským, ktorí mu zatým oči vyklali. Holofernes so svojim vojskom oblahol Betuliu, aby to mesto do moci dostal, lež vdova Judita prišla z mesta, ona sa mu zapáčila, a keď ju ponúkal vínom sám sa opil, a hľa opilému Judita hlavu zoťala, do mesta doniesla, a tak mesto oslobodila. Baltazár robil veľkú hostinu, k hostine dal priniesť sväté nádoby, ktoré jeho otec Nabuchodonozor bol doniesol z chrámu jeruzalemského, ale v tú noc oblahol Darius, perský kráľ, mesto a Baltazár bol zavraždený. Herodes kráľ sľúbil pri hostine Salome, dcére Hero-diady, keď pekne tancovala, že jej dá čokoľvek si žiadať bude a ona si žiadala hlavu sv. Jána krstiteľa a Herodes v opilom stave jej žiadosti vyhovel. A s boháčom v evanjeliume čo sa porobilo? to všetko viete, že René v živote svojom sa ustavične hostil a po smrti pochovaný bol v pekle. Kráľ Alexander Veľký mal dobrého a verného priateľa Klita, ktorý mu raz život zachránil. Jeden raz sedeli za stolom hodujúci. Víno ich všetkých rozveselilo. I povstali podlizači, a začnú chváliť Alexandra a ho držať za Boha. Klitus mu to neprisviedčal a tvrdil, že Alexander je človek ako iný, a že darmo trápí vojsko. To roz-hnevalo Alexandra natoľko, že schytil kopiu a prebodnul Klita, najlepšieho svojho priateľa. Keď krv z neho tiekla, priviedla kráľa k rozumu. Ako šialený hodil sa na mŕtvolu Klitovu, tri dni a tri noci pri nej klačal, volajúc ustavične s plačom. Klite môj, Klite! avšak Klita už nevzkriesil.

V Grécku, v meste Athenach, každoročne jedného otroka opili, a potom ho pustili na ulicu, a deti mali zábavku, z otroka sa vysmievali, kde-tu i kamene doň hádzali, s tým chceli Gréci docieľiť to, aby sa deťom opilstvo zošklivilo.

Nemiernym pitím prehrešuje sa človek proti Bohu. Dobro-tivý Boh dáva človeku potrebného pokrmu a nápoja k živobytiu, človek má jesť a piť, aby bol živý. Čo činí však opilec? On dary a dobrodenia božie zneužíva, ku zkaze svojho zdravia, on žije, aby jedol a pil. On miluje najprv hostinec, tomu obetuje svoju mzdu, svoj čas, svoju česť. Ó, korheľu, priznaj sa, kam

skôr utekáš, či do kostola či do krčmi. Pamätaj na to, že si ty obrazom božím, však ale opilstvom ten obraz boží potupuješ, ako by si ho do blata hodil. Ako trescú takého, ktorý obraz prezidenta štátu pošpinil! Syn Boží ho vykúpil, však zdáliš ale na opilcovi poznáš, že by ho bol Ježiš vykúpil. Jest domy, kde sa choromyselní (šialení) udržiavajú a koľko je takých, ktorí opilstvom rozum utratili.

Jeden mladík sa cez noc zabával, po zábave cítil bolesť v hlave i sadol na koňa a ponáhlal sa domov. Prišiel ku potoku, koň sa zastavil a pil vodu, keď prestal piť, on ho núkal, ba i bil, ale koníček nechcel viac piť. Potom povedal k sebe: Hľa, toto zviera je múdrejšie, ako ja. Keby som bol včera tak robil, ako toto zviera, ktoré toľko pije, koľko mu je treba, teraz by ma ani hlava nebolela, ani pudilár by mi nebol prázdny.

Možno ale sa tu darmo namáham, lebo tí, ktorých sa moja reč týka, sú nie medzi nami, ale možno niekde v krčmách konajú svoje rozjímania. Však nič preto, sú tu zaiste mnohí, ktorí by sa tiež na tú cestu mohli vybrať, preto dobre je, že toto poučenie poslúži k výstrahe i triezvym, a ukáže do jakej zkazy vrhá opilstvo i dušu človeka.

II.

Smrť, kráľovna všetkých nemoci, chcela si vyvoliť svoje najprednejšie dvoraninky. I sišlo sa to všetko, každá chcela prísť na prvé miesto. Prišla horúčka, volajúc, ja i toho najsilnejšieho chytro hodím do hrobu, prišla porážka, ja zapríčiním smrť za amen. Morová rana, mne to ide najchytrejšie. V tom bolo počuť hudbu, spev, jasot a tu vstupuje nemiernosť, ktorú mladí a starí opilci sprevádzajú a hrdó obzre sa na ostatné nemoce. Naraz opilstvo z kričí: Všetko na bok, mne patrí prvé miesto. Veď som ja matkou vás všetkých? Keby mňa nebolo, vy by ste tu nestáli. A sadla si na prvé miesto.

Áno, m. k., prvý náhončí a pomocník smrti je *nemiernosť v pití*, lebo ono, čo by malo slúžiť k občerstveniu tela, otravuje svoje telo, podkopáva si zdravie. Ako hovoria lekári, keby nemiernosť v jedle a v pití zmizla, tri štvrtiny nemoci by zmizlo zo sveta. A keby tie križe na hrobach mohli hovoriť, by sme sa doznali, koľko tam leží takých, ktorí práve pre nemiernosť sa ta dostali. I Boh sám hovorí: „*Pre obžerstvo mnohí zomreli, ale kto je střízlivý pridá sebe života.*“

O *náhlej a nenadálej smrti* sa dočítame často v novinách takýchto opílco, však ale myslíme, ako že sa takýto tam vo večnosti prebudí, a jaký súd ho čaká. Ako tam zodpovie Pánu Bohu, zo života, ľahkomyselne zmareného, a ako bude účty skladať z času, ktorý v krčme premarhal.

Hrozná a žalostná sú následky toho hriechu. Veľkú zkazu uvrhuje taký otec opilstvu oddaný na celú rodinu, lebo nápoj stojí peniaze, také deti môžu hovoriť, že takého otca i milujú,

ktorý v opilom stave je ich postrachom, tyranom a katom celej rodiny. Tam nepanuje láska k otcovi, lež skorej nenávisť, oni preklínajú toho, za ktorého by sa modliť mali. A potom, čo bude z tých detí, a o jakej výchove môže byť reč. Či takýto otec môže im pripomínať: Bojte sa Boha, chráňte sa hriechu, modlite sa, keď on to sám nerobí a im len pohoršenie dáva. Ó, nešťastné deti takého otca, bár by ste sa neboli narodili, lebo ten, od ktorého život máte, je nie vašim otcom ale dravým vlkom.

Opilci sú ale zatvrdilí a nenapraviteľní. V jednom mestečku žil jeden remeselník, ktorý ešte aho mladý nemiernemu pitiu bol oddaný. Spovedelník ho častejšie napomínal k pokániu a polepšeniu, hriešnik to prisľúbil urobiť, lež len krátky čas držal slovo, ale zas opíjal sa ako inokedy a v krčmách výtržnosti robil. Jeden deň v opilom stave dal sa do vady, a vtedy jedného tak veľmi udrel po hlave, že hneď na zem padol a o pár dní zomrel. Vraha odsúdili na tri roky do žalára. Tu sa ho dotkla milosť božia, oplakal svoj minulý stav, a ako celkom polepšený človek, dostal sa na slobodu. On zďaleka vyhýbal krčmám a alkoholu ani do úst nechcel vziať. Stalo sa po nejakom čase, že sa náhodou sišiel s jedným súdruhom, ktorý sa mu z jeho trizlivosti vysmieval, on to nemohol sniesť a chcel ukázať akým je hrdinom, išiel s ním do hostinca a tak sa opil, že upadol do nebezpečnej nemoci. Privolaný lekár predpísal mu lieky a prísne mu zakázal bárs akú liehovinu požívať, lebo mu pitie istú smrť zapríčini. Ťažko nemocného navštívil i kňaz, a uistil, že druhý deň mu dá prijímať božie telo. Ráno na ustálený čas prišiel kňaz ale bolo už neskoro. Nemocný potajomne poslal si po zamilovanú pálenku, vypil ju hltave a s ňou vypil i smrť.

Chýrečný kňaz Contourrer píše o tomto hriechu, že opilec sa ťažko hriešneho zvyku odučí. Štyridsať rokov bol som duchovným správcom veľkej farnosti, ale len jedného opilca som obrátil, a to i len na pol roka. Tak ostatní zahynú v hriechu bez pokánia, bez polepšenia, bez spasenia.

Zmužilosť a veľká duševná sila treba k tomu, aby sa niekto od tohto hriechu odvykol. Jeden fabrický robotník dostavil sa na faru, a podával fľašu s pálenkou farárovi, prosiac ho, aby ju svojou pečiatkou zapečatil. Farár sa zdráhal, ale k vôli nemu to urobil. Potom si ukryl pod pazuchu fľašu, poďakoval sa, a odišiel. Ten človek veľmi pil pálenku, ale si umienil sa jej zrieknuť a aby svoj úmysel zachoval, dal si zapečatiť fľašu. Keď ho diabol pokúšal, vzal fľašu do ruky a riekol: „Však by si chcela vyjsť ale nemôžeš. A fľaša zas bola zapečatená. Jeho vytrvanlivosť požehnal Boh, a nadobudnul si pekný majetok.

Opilec sa nenapraví, zostane v nekajúcnosti až do smrti. Jak biedne taký dokoná. Možno v hostinci alebo na ulici, snáď náhlou a nenadálou smrťou. Pri tvojej smrteľnej posteli nebudú stáť tvoje deti, oni budú sa hanbiť za teba. Na tvojom hrobe nebudú sa modliť ani žena, ani tvoje deti, ale keď to učinia,

bude to len na oko, ústami ale jejich srdce bude kliať, že si im ty nebol ani manželom, ani otcom. Dušu ale v tom ohni neuhasiteľnom bude trápiť žízeň, na veky budeš prosiť ako boháč v evanjeliume o kvapku vody, aby ovlažila jazyk tvoj. Preto uznáte, m. k., že opilstvo je pre kresťana hriechom najpotupnejším. Sám Spasiteľ napomína: „*Pilne sa varujte, aby nebolo obťažené vaše srdce obžerstvom a opilstvom!*“ a sv. Pavel dodáva: „*Bratia jako vo dne poctive chodte, nie v hodovaní a opilstve, ale oblečte sa v rúcho Ježiša Krista.*“

Pozri, m. k., na veriacich z prvých dôb kresťanských, aký striedlivý život viedli, pomysli si na oných pustovníkov, ktorí na púšti v jaskyňách vysoký vek dožili, živiac sa s korenkami a vodou, to činili pre nebo, a ty by si chcel do neba prísť pitím a hostinami?

Spomni si, že v tomto svätom čase sám Spasiteľ sa za teba postí, lačnie a žížni, a ty si ústam tvojim utrhnúť nevieš? Povieš, že vo spoločnosti hľadáš zábavu a vyrazenie. Ó, uver, najlepšiu zábavu máš v kruhu tvojej rodiny, tam by si mal dietkam svojim zo zkušností vyprávať, im rady dávať, ich poučovať, ako v hostinci v kriku a v dyme noc stráviť. Pozrime ako si žalmista predstavuje rodinný dom: „*Blahoslavení všetci, ktorí sa boja Pána: a chodia po cestách jeho. Z práce rúk твоjich ješť budeš, blahoslavený budeš. Manželka tvoja, ako vinný koreň hojný, po bokoch domu tvojho. Synovia tvoji ako ratolesti, okolo stola tvojho. Hľa, tak bude požehnaný človek, ktorý sa bojí Pána.*“ Jeden vážený muž hovorí: Ako nás zkušenosť učí, hostinec je hrobom zdravia, je školou, v ktorej sa učia Bohu rúhať, kliať, nedeľu a sviatok znesväcovať, s rodičmi, s manželkou a s deťmi zle nakladať, každému zlý príklad dávať a peniaze márneť. Tam sa naučíš k oplzlým rozprávkam, k vlažnosti vo viere, k lenivosti pri prijímaní svätých sviatostí, slovom k nekresťanskému životu? I mládež nech sa varuje takých kamarátov, ktorí ju do krčiem svádzajú, lebo k tomu ľahko privikne, ale ťažko odvikne. Krvavé slzy plačú dnes rodičia, nad nezdarnými synmi, ktorých vlastný kamaráti na tele a na duši zkazili, a len tak vyhnú tomu hriechu, za ktorý Kristus Pán, na križi ťažkú pokutu spláca páľčivou žižňou a odporným nápojom.

My sa preto klaniame Tebe, ó, Pane Ježišu Kriste, a dobrorečíme Tebe v bolestiach sklúčenému! Ó, keď trpíš, netrpíš zadarmo! lež žiadaš, aby sa obrátil jeden každý hriešnik opilstvu oddaný. Ó, podaj, Ježišu, ruku tvoju, a priviň nás k boku tvojmu, aby krv odtiaľ tekúca opojila dušu našu, a v nej vzbudila tú žízeň, o ktorej si pravil: Blahoslavení, ktorí žížia a lačnejú po spravodlivosti, lebo oni nasýtení budú. Amen.

VII.

Ježiš umiera pred tvárou netečného ľudu — trpí za siedmy hlavný hriech — lenivosť.

„Ajhl'a, Baránok Boží, ajhl'a, ktorý sníma hriechy sveta.“ Ján 1, 29.

Jako starostlivá matka, vdova, často pripomína svojim deťom zomrelého otca, zvlášte vo výročitý deň jeho smrti, vypráva o jeho skonaní, opakuje jeho posledné slová, podobne činí dn s verná Kristova nevesta a spoločná matka naša Cirkev svätá. Ona nám síce každodenne pripomína smrť Krista Pána na oltári obetou omše svätej, činí to práve dnes, dôjemným spôsobom, áno skrze tie smútočné obrady, ktoré ste práve dnes tu videli, hovorí k vám: „Deti moje, dnes je opäť výročitý deň odumretia vášho láskavého otca, čo dokonal život svoj, keď 33 roky bol za vás pracoval. Žil v chudobe a v sebazaprení, a konečne, aby vás šťastnými učinil, vydal dobrovoľne život svoj a po mnohých mukách prebolestnou smrťou skonol. „Ajhľa, tamto je Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta!“

Tak hovorí dnes k nám Cirkev, a nespravedlivé by bolo, keby aspoň dnes každá kresťanská duša nepohliadla k tomu krížu a nepovzdýchla si z hlbokosti srdca: „Najlaskavejší môj Ježišu, čo si učinil za mňa a čo mám ja činiť za to Tebe?“ Ó, kresťane, či môžeš pochopiť v celom dosahu to slovo: *Čo učinil Kristus pre teba?* Veď teba sa najviac týka umierajúci Kristus Spasiteľ tvoj! Teba sa týka každá jeho rana, jeho tekúca krv, teba sa týka všetka jeho boľasť. Áno, Kristus umrel za mňa. On niesol pokutu za hriechy moje.

A teraz, poď, m. k., so mnou na tú presmutnú horu a viď to strašné divadlo, ktoré sa na kríži dokonáva. Tri hodiny visi tu Ježiš medzi nebom a zemou v nevýslovných mukách v úplnej opustenosti. Nebolo tam nikoho, kto by mu bol býval v tom biednom postavení na pomoci, alebo aspoň v tej chvíli ho potešil? Stály tu celé zástupy ľudu, chceli sa dočkať konca, ale čo píše o nich evanjelista: „*Ľud stál a díval sa!*“ Stál a díval sa bez citu, bez útrpnosti, bez vnútorného pohnutia na umierajúceho Spasiteľa. Ani neľudské zachádzanie s Ježišom, ani jeho trpezlivosť, s jakou to všetko snášal, ba ani plač a mdloba úbohej matky Marie nič nehnulo ľuďom. Ľud stál a díval sa.

Nadišlo odpoľudnie, tretia hodina, celá príroda počala trúchliť, zem sa triasla, skaly sa pukaly, s'nce sa zatmelo, a to všetko nedotklo sa necitlivých divákov! Ľud stál a díval sa. Jedine stotník vojska bil sa v prsia pri tom strašnom divadle a ten bol pohan! Ó, strašná neciteľnosť ľudu, ktorému toľké dobrodenia bol Ježiš preukázal a za jeho spásu umieral! Jako musela táto netečnosť a lenivosť Ježiša bolieť. Jak strpčila mu posledné

okamženie! Áno, bolo to pokutou a zadosťučinením za siedmy hlavný hriech človečenstva, ktorý sa menuje *duchovnou lenivosťou*.

M. k., vy snáď sa zadivíte, keď počujete, že by i duchovná lenivosť mala byť hriechom? Áno, a to najlepšie dnes pochopíte, čo je to netečnosť k Bohu, vlašnosť vo viere a nedbalosť o svoju večnú spásu. Dnes práve by sa malo ospalé a zatvrdilé srdce hriešnika rozohriať novou láskou ku Spasiteľovi a novou horlivosťou o večnú spásu. Pýtajme sa tedy dnes: Čo učinil Kristus pre mňa, a čo ja mám činiť za neho? A odpoveď máš: Kristus umrel za teba, a ty máš žiť za neho. Z toho poznáš:

1. Jak ohavný hriech je duchovná lenivosť kresťanov,
2. jak záhubný.

„Pod križom Tvojím, ó, Kriste Ježišu, shromaždili sme sa dnes naposledy v tomto pôstnom čase! My sa nechceme na to bez citu dívať, lež s úžitkom rozjímať o smrti Tvojej. Ó požehnaj nás, z tvojho križa k tomuto poslednému rozjímaniu!“

I.

Keďže sú i dnes niektorí ľudia, ktorí pracovať nechcú a sa len potulujú, však ale vôbec musí sa povedať, že sa všetko hýbe, pracuje, ako sa snažia synovia ľudskí na všetkých stranách, aby si každodenný chlieb vyrobili. Dnes však hovoriť chcem o lenivosti duchovnej t. j. o nedbalosti v tých veciach, ktoré sa týkajú Boha, duše a večného spasenia.

Vy sa pýtate, v čom záleží tá duchovná lenivosť. Po prvé, keď kresťan zanedbáva prostriedky k večnému spaseniu. Keď kresťan vykonáva modlitby len tak povrchné, s nechutou, alebo ich ani nekoná. Ranná a večerná modlitba je len povrchná, v kostole im to dlho trvá, s pokánim odkladajú, proti zlým náklonnostiam odpor nerobia a v ctnostiach nejdú vopred, aký bol pred 20—30 rokmi, taký je i teraz. Hriech drží už za slabosť ľudskú, sú i takí, ktorí trochu Pánu Bohu poslúžia a trochu zasvetu, a sú v tom domnení, že u Boha majú všetko v poriadku. Toto je tá lenivosť! Ty máš sluhu, on ťa poslúchne, ale v druhých veciach ťa oklame, niekedy ti nepravdu povie, nejakú maličkosť ti odcudzi, s tvojimi nepriateľmi sa kamaráti. Či by si bol s ním spokojný? Povedal by si: Veru nie, ja žiadam od svojho sluhu vernosť vo všetkom, v malom i vo veľkom. Teraz si pomysli, že i ty si služobníkom toho najvyššieho Pána. Jestli ho ty len v dôležitých veciach poslúchaš, a nie v tých malých, či bude on s tebou spokojný? Áno, on žiada od teba celé srdce, celé sily tvoje. *Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej duše svojej a z celej sily svojej.* On má k tomu právo, lebo jemu prináležíš telom i dušou. Hľa, m. k., ty len tak na ľahko odbavíš Pána Boha. Teraz porozumieš tú otázku, čo učinil Kristus za teba, a čo ty činiš za neho?

Pán žiadal od Abraháma, aby mu svojho jediného syna Izáka obetoval. Abrahám dlho nerozmýšľal, čo mal najdrahšie a najmilšie na svete, chcel dať Bohu. Či i ty činiš podobne? Či ty miluješ Boha nadovšetko? Trochu miluješ Boha, ostatné veci ale viac, ty k vôli časnosti, časnému zisku všetko obetuješ a len svet máš na mysli.

Za času cisára Theodoria vydržovali katolícki biskupi snem v Antiochii. Ako tam pred chrámom stáli, išlo tadiaľ jedno dievča nemravného života, menom Pelagia. Bola veľmi pekne vyobliekaná, vycifrovaná. Starý biskup, Nonus z Efesy, riekol tam prítomným: Bratia, pozrite túto ženskú, koľko hodín stála pred zrkadlom, ako okrášľovala svoje hriešne telo a ako sa vynasnažuje, aby sa svetu zaľúbila, my by sme mali našu dušu ozdobovať, aby sme sa Otcu nebeskému ľúbili. Áno, jak málo na to dbáme, aby sme ozdobili dušu našu! Či tato výčitka netýka sa i nás?

A takáto lenivosť vo veciach najsvätejších či by nemala byť hriechom? Na koho sa vzťahujú tieto slová Pána: „*Každý strom, ktorý nenesie dobré ovocie, vyľatý a do ohňa hodený bude.*“ „*Nemôžeme dvom pánom slúžiť, lebo jedného nenávidieť a druhého milovať budeme.*“

Áno lenivosť je hriechom, a najnebezpečnejším, lebo sa jej ľudia neobávajú, a sami vedome jej pridŕžavajú. Boly časy, keď kresťania za svoju vieru boli ukrutne prenasledovaní, a vtedy kvitol život kresťanský, vtedy bolo poznať, kto drží s Kristom a kto s pohanmi. Kto s Kristom držal, držal sa ho telom i dušou, s Kristom žil a s Kristom umieral. „Za Krista umrieť“, pravila sv. Cecilia katom, „je mne toľko, ako blato zameniť na zlato, za kolybu palác a za prach korunul“

Za našich časov nezbadáš takú horlivosť a obetu za Boha, za vieru, každý si robí náboženstvo dľa svojej vôle. Kresťania, ktorí sa o chrám málo starajú, v nedeľu a sviatok najdú si práce, majú niečo vykonávať u pravotára, kupovať, zase k zábavám musia ísť, a takéto pritom hovoria: „Ja som tiež kresťan a katolík, nikoho som nezabil, nevyzbíjal, budem spokojný, keď sa mi v nebi i to najostatnejšie miesto dostane.“ Už je to dobrý občan, ktorý sa četníkom do rúk nedostane a jaká to skromnosť: posledný kút v nebi. Ó, m. k., ten kríž ti dnes volá do duše, že to tak ľahko neide do neba. Zdaliž Kristus nemusel trpieť a mnohé muky znášať a tak vojsť do neba, a ty by si len stál a díval sa? S kríža volá Spasiteľ: „Kto chce za mnou prísť nech zapre sám seba, vezme kríž svoj na seba a nasleduje mňa.“ Inej cesty do neba niet, lebo „Kráľovstvo nebeské násilie trpí, a len ktorí si násilie činia, ho dosiahnu.“

Pomyslite si ale, akí ste horliví v službe Pánovej, a ako sa staráte o spasenie duše vašej, či o tom dakedy rozmýšľate, čo máte k tomu cieľu činiť? Veru na to ani nemyslite. A keď vám niekedy na myseľ príde vaša úbohá duša, odkladáte si to na druhý čas, áno niektorý až na hodinu smrti. Čo myslíte, či

ten diabol viac necení dušu ľudskú, nežli sám človek? veď on sa namáha, aby ju do svojej siete ulovil, a vy sa nestaráte, aby ste ju spasili? Áno u mnohých kresťanov platí slovo evanjelistu: *Lud stál a díval sa.* Áno i dnes umiera Kristus na kríži a ne jeden ide popri ňom tak, ako by sa ho to ani netýkalo. Že teraz je tak rozšírená bezbožnosť, pochádza hlavne z duchovnej lenivosti.

II.

Jeden zločinec bol k smrti odsúdený a pred popravou vyžiadal si kňaza z istej rehole. Keď k nemu prišiel, odsúdenec riekol: „Otče môj duchovný, i ja som jeden raz medzi vami prebýval, i ja som bol mníchom vašej rehole. Dlhý čas som bol horlivý, spokojný a svedomite som končil povinnosti moje. Však ale upadol som v takú vlačnosť, že sa mi život v kláštore znechutil. Sľub som zrušil, z kláštora som utiekol, dopustil som sa zločinov, až došiel som k tomu, čo teraz vidíte. Poslal som po vás, aby ste povedali bratom vašim, čo ste slyšali, a aby im bol môj život výstrahou pred duševnou lenivosťou.“

Diviť sa budeš, človeče, že je duchovná lenivosť pre človeka tak nebezpečná. Áno keď si Bohu neverný v malej veci, je to nebezpečenstvo, že skoro sa staneš neverným i vo veľkej veci. I diabol na počiatku sa i s malým upokojí a myslí si, slúž ty, človeče, Pánu Bohu, trebárs celý deň, ja sa i s jednou štvrťhodinkou uspokojím, choď ty do kostola, ku sv. prijímaniu, len mi zanechaj tvoje hry, tvoje kamarátstva, netriežlivosť, takými maličkosťami sa uspokojím. On vie dobre, že keď má v srdci ľudskom len kútik, všetko opanuje. Lenivosť sa totižto spánku podobá. Človek nebadá, kedy zaspí, tak i duša upaduje viac a viac v ľahostajnosť, až upadne v smrteľný spánok lenivosti, z ktorého ho ani matka, ani otec, ba ani anjel z neba neprebudí. Ba ako človek ospalý, zlobí sa na každého, kto ho zo spánku ruší, tak hnevá sa i lenivec v zatvrdilosti na toho, kto mu neprávosť jeho vytyka. Ako stále stojáca voda kazí sa, hnije, vydáva zápach, tak i v takomto lenivcovi plodí sa nenávisť proti všetkému dobrému. On si myslí, že má všetko v poriadku, o pokánie celý život sa nestará, a tak v nekajúcnosti žije a umiera.

Takých lenivých bolo päť z tých desiatich panien, ktoré nevzaly so sebou oleja, a tak boly vylúčené zo svadobného veselí, lebo Pánu Bohu duchovná lenivosť sa najvyšš protiví. O nej platí: „Poznám skutky tvoje, že nie si ani studený, ani teplý, ale že si vlačný, počnem ňu vyvrhovať z úst svojich.“

Áká je to ale ľahkomyseľnosť nedbať o dušu svoju. Že sa hneváš na svojich nepriateľov, to rozumiem, že necháš bližného hynúť v biede, to sa dá pochopiť, ale že nedbáš o dušu svoju, to je už podivné. Poď pod kríž umierajúceho Ježiša a rozváž si, čo on pre tvoju dušu podstúpil. Choď do záhrady Getse-

manskej a čítaj tam vzdychy a kropaje jeho krvavé. Počítaj to bičovanie a krv tekúcu, počítaj tie kroky, ktoré urobil s krížom až na Kalváriu, a čo pretrpel na kríži kým vyriekol: „Dokonané je“, a pýtam sa, či by to bol Syn boží podstúpil, keby to nebolo bývalo treba? A ty, kresťane, stojíš zaháľajúc. Veď myslí, že je to tvoj cieľ, k tomu si stvorený, aby si sa o dušu svoju staral a tak spasený zostal. Pozri ako pracuje každý tvor, a ten mravec ako sa na vlas pohybuje, nebeské telesá, každé to robí, k akému cieľu ho Boh utvoril, len ty, človeče, ktorý rozum máš, nestaráš sa o seba. Ktože sa má starať o tvoju nesmrteľnú dušu, kedy že započneš? krátky máš čas! Odrátať si mladosť a starý vek, tie hodiny, ktoré spíš, čo ti zvýši a ty žiješ v lenivosti. O cisárovi Titovi sa vypráva, že večer rozjímal, čo dobrého minulý deň urobil, jestli zbadal, že nič, užialený bol a riekol: Priatelia, dnešný deň som ztratil. A bol to pohan. Ty ale žiješ 20, 40, 60 rokov, či môžeš dobrým svedomým povedať, že z celého tohto času nepoviem rok, ale ani mesiac, možno ani jeden deň si nevenoval k spaseniu svojej duši.

Jedna pani z pohodlnosti a z lenivosti nechcela o žiadnom pokání počuť i naložil jej duchovný rádca, aby kedykoľvek bude ruky umývať, tie slová hovorila: „Toto telo bude pokrmom červov“ a hľa tak sa stala horlivou, že jej žiadne pokánie nebolo ťažkým.

Ó, kresťane, i tebe dôjde čas, keď tvoje telo bude do hrobu vložené a pre dušu nastane noc, v nej už nebudeš môcť pracovať, a jak horko budeš oplakávať čas, ktorý teraz márneš. Ten nárek ti nepomôže, ztratenú hodinu ti nenavrátí. Pamätuj na to a opakuj si slová sv. Terezie: „Len jedného Boha mám, a jestli mňa ten zavrhné, nemám druhého, ku ktorému by sa utiekala.“ Len jednu dušu mám, jestli tá bude ztratená, nemám druhú, ktorú by si mohol zachrániť. Len jedno nebo mám, jestli je to pre mňa zatvorené, len peklo mi zostane. Len raz dôjdem k súdu, a keď rozsudok bude zníť: „Odídte odo mňa, vy zatratení“, nikdy nebudem slyšať: „Podte sem, požehnaní Otca môjho!“ Tieto pravdy si nesmieme ľahostajne brať.

Istý otec mal veľmi ľahkomyselného syna, ktorý nedbajúc na napomínanie otcovo, všetko premárnil, čo mu do rúk prišlo. I stalo sa, že starý utrápený jeho otec na smrť onemocnel. Povolať k posteli svojho syna a celkom chladno mu povedal: Ty nezdarný, ja vopred viem, že ani toto posledné moje slovo nesplniš, keď ťa tvoj umierajúci otec k dobrému životu napomína. Dobré viem, že keď oči zavrem, ty v krátkom čase svoje dedictvo premárniš, prídeš na žobrácku palicu, ba áno, budeš sa dopúšťať krádeže, alebo i život si odoberieš.

Pre tento druhý pád už som sa o teba postaral. Tam v starej komore zabil som mocný klin do trámu, dobre bude držať, zavesil som naň mocný povraz, ten ťa udrží. Keď k tomu príde, choď tam, vykonaj svoj čin a teraz s Bohom! Domlúvil otec a skončil. Syn nebožtíka úctive pochoval, a keď sa z po-

hrebu domov vrátil, nemal pokoja, chcel tú prípravu otcovu vidieť. Vošiel do komory a skutočne v tráme bol zabitý mocný klin a na ňom visel povraz. Chcel ho vziať dolu, ale tam bolo ešte niečo. Syn zbledol. Na klinci visel kríž a pod ním otcovou rukou písané „*V tejto chvíli, synu, obráť sa s ľútosťou ku Ježišu Kristu, a spas dušu svoju!*“ I čítal to ešte raz a zdalo sa mu, aký by mu otec volal: Spas dušu svoju! Slzy mu vypadly z očí, padne na kolena a volá: „Otče drahý, odpusť nezdarnému synovi! Sľubujem, že sa premením, a že spasím dušu svoju.“ A v skutku slovo svoje splnil.

I tebe, m. k., volá dnes k Ukrižovanému tvoje svedomie, možno i tebe hovorí, že si k Bohu nachýlený nie ako máš byť, že si sa o Boha, o dušu, o nebo tak málo staral. Prebuď sa preto z tohoto spánku. Choď, utiekaj sa ku krížu. Kristus za teba dnes zomrel, tvoja povinnosť je, žiť jemu a pre neho. Preto keď dnes kľakneš tam pri sv. hrobe, a pobožkáš jeho ruky a nohy, vyznaj skrúšeným srdcom: ja sa dnes hanbím pred tebou, keď si rozvážim, čo si Ty učinil pre mňa, a čo ja do dnes pre Teba. Odpusť mi! Od tejto chvíle nechcem byť ďalej ľahostajným, môj budúci život tebe obetujem. Tebe žiť a tebe slúžiť bude jedinou mojou starosťou. Amen.

OBSAH:

	Strana.
1. Ježiš na hore olivetskej hlboko ponížený, trpí za ľudskú — <i>pýchu</i> . . .	3
2. Ježiš za mrzký peniaz predaný — trpí za druhý hlavný hriech, — <i>lakomstvo</i> .	8
3. Ježiš židovským národom nevinne odsúdený — trpí za tretí hlavný hriech — <i>závisť</i> . . .	14
4. Ježiš ukrutne bičovaný — trpí za štvrtý hlavný hriech — <i>smilstvo</i> . . .	19
5. Ježiš od zúrivých židov na smrť žiadaný — trpí za piaty hlavný hriech — <i>hnev</i> . . .	25
6. Ježiš na kríži páľčivou žížňou trápený — trpí za šiesty hlavný hriech — <i>obžerstvo</i> . . .	31
7. Ježiš umiera pred tvárou netečného ľudu — trpí za siedmy hlavný hriech — <i>lenivosť</i>	37

LEV

účastinárska spoločnosť V RUŽOMBERKU

odporúča nasledovné nábožné knižky, ktoré sú už skoro v každej farnosti na Slovensku, tak tiež i na mnohých miestach v Amerike a v Maďarsku zavedené. To svedčí i počet výtiskov do dnes tlačených.

Páni organisti nech požiadajú svojho dôst. pána farára, aby pre kostol objednal: „**Spevník Alleluja**“ s notami, „**Kancionál Alleluja**“ a knižku „**Kostolník**“, tiež „**Spevníček Alleluja**“ pre deti, jestli v povšedné dni chrám boží navštevujú.

- 1. Spevník Alleluja.** Obsahuje 286 piesní na 368 stranách. Piate vydanie, dosiaľ tlačený v 85.000 výtiskoch. Piesne sú zaopatrené originálnymi *nápevami*. Obsahuje všetky obrady s notami ako: na hromnice, popolečnú stredu, veľký týždeň, ku sväteniu ozimín, na krížové dni, Božie Telo atď.; tiež nešpory s notovanými žalmami. Sedemnášť piesní ku sv. omši za zomrelých. Pohrebné piesne. Tieto bez not. Organista nepotrebuje žiadne Manuale, má všetko dnu. — Cena výtisku v polplátne viazaného Kčs 8.
- 2. Kancionál Alleluja (k organu).** Je praktične zostavený. Na jednej strane je harmonizácia spolu s osnovou piesni. Zodpovedá úplne spevníku Alleluja. Tiež úpravu dáva, čo má činiť organista, keď je sv. omša s assistenciami, keď biskup birmuje atď. Strán 144. — Cena viazaného výtisku Kčs 36.
- 3. Requiem aeternam.** Jediný kat. pohrebný spevník pre organistov. Obsahuje pohrebné obrady. Pohravných piesní je 97, všetky s notami, medzi nimi maďarské 14. Je praktične zostavený, každá pieseň je notovaná. Officium defunctorum, dľa nového cirkevného predpisu. Tri pohrebné kázne, modlitby, litanie za zomrelých, poučenie o pohrebe. Strán 60. — Cena viazaného výtisku Kčs 10.
- 4. Requiem aeternam, pohravný spevník bez not,** strán 62. — ~~Cena viazaného výtisku Kčs 6.~~ Obsahuje tie isté piesne bez not ako sú v Requieme hore pod č. 3. spomenutom. Je pre veriaci ľud, jestli kantorovi je milé, keď i ľud veriaci pri pohrebe so spevom sa zúčastní. Ktorí majú Spevník Alleluja alebo modlitebnú knižku Veľkú Alleluju, tým je táto knižočka zbytočná.

5. **Kostolník v kat. chráme.** Dobré je pre kostolníka, keď má príručnú knižku, z ktorej sa všetko dočíta, ako má v chráme božom obsluhovať, čo má činiť pri službách božích, zvlášť vo veľký týždeň, keď vtedy sa mnohé obrady konajú, taktiež pri udeľovaní sv. sviatostí atď. Takáto knižka v slovenskej reči ešte nevyšla, ba ani v iných rečiach tak úplnú nenajdeš. Strán 168. — Cena viazaného výtisku Kčs 6.
 6. **Malé Alleluja.** Dvadsiate vyd., vyšlo v 327.000 výt. Knižočka je pre deti veľmi rozšírená. Obsahuje modlitby na 160 a piesne na 200 stranách. Piesne doslovné ako v hore udanom (1) Spevníku Alleluja. — Cena viazaného výtisku Kčs 8.
 7. **Stredné Alleluja.** Šieste vyd. vyšlo v 91.000 výt. Modlitebná a spevácka knižka pre dospelých s väčšími literami tlačená a obsahuje viac modlitieb. Piesne ako v Spevníku Alleluja. Strán 480. — Cena výtisku v polplátne viazaného Kčs 16.
 8. **Veľké Alleluja.** Modlitby s krátkym poučením na 204 str. a k tomu pridaný Spevník Alleluja s notami, ako je v čísl. 1. spomenutý. Dovedna 592 strán. Piate vydanie vyšlo v 81.000 výtiskoch. — Cena v polplátne viazaného výtisku Kčs 24.
 9. **Pane, zostaň s nami, lebo sa zvečeriava.** Modlitebná knižka pre starcov s veľkými literami, strán 320. Dosiaľ v 2000 výt. Obsahuje modlitby, tiež viac piesní. S pekným poučením. — Cena výtisku v polplátne viazaného Kčs 14.
 10. **Ruža duchovná.** Druhé vydanie 30.000. Strán 224. Knižočka je maličká s barevným obrázkom. Odpredáva sa v polplátne Kčs 5; zlatorez Kčs 10.
 11. **Spevníček Alleluja.** Knižočka je zhotovená pre dietky, ktoré povšedné dni chrám boží navštevujú. Sú v ňom piesne (73) s notami zaopatrené. Tretie vyd. Str. 126. Vyšiel v 35.000 výtisk. Cena viaz. výtisku Kčs 5, s drôtom sošitého Kčs 4.
 12. **Rafael.** Modlitebná, poučná a spevácka knižka (6000) pre študujúcu kat. mládež. Strán 352, druhé vyd. Je podobná Malej Alleluji, z ktorej niektoré diely sú vynechané a s poučením pre žiakov nahradené. — Cena v polplátne Kčs 10.
- Modlitebné knižky pod číslom 6, 7, 8, 9, 10 a 12 sú i v krajších, v skvostnejších väzbách k dostaniu.

Na tlač, opravenie a zdokonálenie týchto knížiek, tiež aby sa osnova piesní nepremenila, dozerá sám ich pôvodca *dôst. p. Štefan Janovčík*.

Všetky v tomto ohlase oznámené knižky za obnos vopred zaslaný sa franko odošlú.

Tieto knižky žiadajte v každom kníhkupectve, dostanete ich tiež i v našom

kníhkupectve „LEVA“ v Ružomberku.